Ніва

Тыднёвік Беларускага грамадска-культурнага таварыства

№ 43 (1026) ГОД XX 26 КАСТРЫЧНІКА 1975 г. ЦАНА 60 гр.

Новыя вершы

БАЦЬКАЎШЧЫНЕ

Табе я вечна вінаваты,
А расплаціцца не магу.
За хлеб, за соль, за боль,
за сьвяты
Я вечна у цябе ў даўгу.

За зорны вечар і дасвецці,
За чысціню тваіх крыніц,
За яблыняў тугое вецце,
За гул дажджоў і навальніц.

За светлую любоў і ласку,
За горы, рэкі і масты, —
За ўсё, што не па абавязку,
А проста аддаеш мне ты.

Ты ў мяне адна, як маці,
Непадуладная гадам.
Таму за твой спакой
і шчасце,
Як смерч шугне, жыццё
аддам.

Сяргей Грахоўскі

У майстэрні кааператыва завіхаецца каля сашнікоў каваль Іосіф Мялько.

КРЫНКІ

ГМІННЫЯ ЦЭНТРЫ

Крынкі з даўных-даўна вядомы як гарбарскае мястэчка, славяцца высакаякасным вырабам скуры. З даўных-даўна Крынкі з'яўляюцца таксама адміністрацыйным цэнтрам. Падчас вайны былі вельмі знішчаны і спалены. Няма тут да сённяшняга дня высокіх блокаў і прыгожых будынкаў. Людзей пасля вайны зменшылася больш як напалавіну, і таму Крынкі страцілі гарадскія правы. А выглядаюць Крынкі, як мястэчка. Тут больш 30-ці вуліц і завулкаў. У цэнтры, на месцы колішняга рынку, цяпер прыгожы сквер. Крынкі маюць сваю невялічкую бальніцу, добра развіваючуюся гарбарскую фабрыку, сваю пякарню і гарбарню, шмат гээсаўскіх пунктаў паслуг і нядаўна адкрыты прыгожы рэстаран. Людзі з навакольных вёсак прыязджаюць сюды і ў крамы, і да краўцоў, і да шаўцоў, і да кушняроў, і да лекараў, і ў аптэку, і да гмінных улад, і ў царкву ды касцёл. Уся ваколіца неяк звязана з Крынкамі. Ды апрача ўсяго гэтага Крынкі з'яўляюцца вузлавым цэнтрам дарог. І гэтымі дарогамі кожны чацвер едуць сяляне ў Крынкі на кірмаш.

КРЫНКАЎСКАЯ ВАДА

Не надта многа яе ў Крынках. Няма тут рэчкі. Ёсць проста ручай, які называецца Крынка і які тут, на лузе, мае свае вытокі. Але гэты ручай добра выкарыстаны. На гэтым жа лузе пабудаваны купальны басейн, напоўнены вадою з ручая. Карыстаюцца ім мясцовая спартыўная каманда ЛЗС і мясцовае насельніцтва. Такога басейна не маюць нават такія гарады, у якіх раней былі павятовыя ўлады. Крынкаўская вада добра таксама служыць мясцовай гарбарні. Кажуць, што дзякуючы гэтай вадзе гарбарня прадукуе вырабы высокай якасці. А крынкаўская аранжада і хлеб не маюць сабе роўных у наваколлі. Пасля аналізу і даследавання крынкаўская вада прызнана вельмі здаровай для арганізма чалавека. І можна яе прымяняць як сталовую ваду. Яна па сваіх якасцях перавышае нават „Аўгуставянку". Мясцовы ГС рыхтуецца да масавай прадукцыі „Крынкаўчанкі". На працягу аднаго дня будзе яе выпрадукавана 10-12 тысяч бутэлек.

НОВАЕ Ў СЕЛЬСКАЙ ГАСПАДАРЦЫ

Слабыя землі на Крынкаўшчыне. 20 цэнтнераў збожжа з аднаго га лічацца там за добры ўраджай. Сенажацямі гэта ваколіца таксама небагатая, бо небагатая рэкамі. Праўда, ёсць непадалёк рэчачка Нетупа. І там ужо на 200 гектарах праведзена меліярацыя, цяпер сяляне накошваюць там па 80 цэнтнераў сена з аднаго га. Некаторыя гаспадары спецыялізуюцца ў жывёлагадоўлі. На першае месца крынкаўскія ўлады ставяць Станіслава Глябовіча з Шаціл, які мадэрнізаваў свае хлявы і плануе гадаваць 100 штук свіней. На дзяржаўным фондзе зямлі ўжо некалькі год дзейнічае ПГР, які выкарыстоўвае нават самалёт для некаторых прац (аб гэтым шырэй пісалі мы ўжо ў „Ніве"). ПГР у сваіх планах прадбачвае ў шырокім маштабе развіццё авечкагадоўлі. Сядзібу сваю ПГР мае ў Крынках, дзе рас-

(Працяг на стар. 4)

БОЛЬШ ЛЕПШ ХУТЧЭЙ!

VII ZJAZD

Пачаткі вытворчага кааператыва ў **Кандратках** не належалі да лёгкіх. Сабралася з Кандраткаў, Ялоўкі, Ганчароў некалькі асоб, ахвотных да калектыўнага гаспадарання, сярод іх **С. Напора, В. Пенкус** і **В. Апунік.** Пачыналі амаль на пустым месцы, бо на некалькі дзесятках гектараў аблогаў ды ў аборы і свірне, што засталіся пасля ранейшага кааператыва. Кірунак гаспадарання прынялі правільны: гадоўля курэй. Спачатку дзейнічалі як філіял вытворчага кааператыва ў Дарожках, а калі колькасць членаў павялічылася да 11 асоб, у пачатку 1972 г. арганізавалі самастойную гаспадарку. Апрача раслiннай вытворчасці, гадоўлі курэй, пачалі гадаваць тонкарунных авечак, набыўшы іх 30 штук.

— І ўжо першы год нашага самастойнага гаспадарання даў абяцаючыя вынікі, — расказвае галоўны бухгалтар кааператыва **Антаніна Гайдучэня.** — Праўда, са збожжам на аблогах пайшло цяжка: планавалі мы даходу 1 мільён 600 тысяч злотых, а атрымалі ўсяго 700 тысяч. Затое выручылі нас куры, у плане ў нас было 1 мільён 530 тысяч даходу з птушкафермы, а дала яна нам 1 мільён 833 тысячы. І

Працяг на стар. 4

ДЗЕНЬ СЁННЯШНІ І ЗАЎТРАШНІ

ПРАЗ ТЫДЗЕНЬ У "Ніве"

Канцэрт на тры хоры з танцамі ● Людзі: — цуд гаспадарчы! ● Конкурсы ГП БГКТ на 1976 год ● Электрычная энергія для Беластока ● Мы — беларусы ● Літаратурная старонка ● Боцькаўскі „Бусел" ● Весткі з Крынак, Заблудава, Храбалоў, Бельска, Дубіч Царк., Чаромхі, Сакалды ● Калі сніцца жывая рыба ● Песня „Wszystko kwitnie wkoło".

Асенняя дарога. *Фота Я. Цялушэцкага.*

ШТО НОВАГА?

„Кентаўр“ для Італіі?

У Італію перабазіраваліся арганізатары фашысцкага пераваароту ў Чылі. Мерыэзм — віцэ-прэзідэнт даволі вядомай амерыканскай кампаніі „Інтэрнэшнл тэлефон энд тэлеграф“ (ІТТ), аўтар плана ўдушэння чылійскай эканомікі пры ўрадзе Народнага адзінства, „стратэг эканамічных войнаў“, як яго называюць. Некаторы час назад ён адкрыў у Рыме на вуліцы Абруці, 25 (непадалёку ад амерыканскага пасольства) цэнтр па „вывучэнню рынку“.

Макоун — былы (з 1951 па 1965 год) дырэктар Цэнтральнага разведвальнага ўпраўлення. Італьянскі друк характарызуе яго як спецыяліста па „канкрэтных справах“ і называе „адным з шэрых кардыналаў амерыканскай дыпламатыі“. У Італіі ён прадстаўляе інтарэсы ваенна-прамысловага комплексу.

Уолтэрс — генерал арміі, з 1972 года — намеснік дырэктара ЦРУ, спецыяліст па „тэхніцы“ падрыўной дзейнасці. Гэта ён у свой час падрыхтаваў для Чылі план „Кентаўр“, які ажыццявіў Піначэт. Генерал Уолтэрс распрацаваў метады абучэння агентаў ЦРУ для дзейнасці ў краінах, дзе „плануецца дзяржаўны пераварот“. Яго рэзідэнцыя знаходзіцца па суседству са штаб-кватэрай НАТО ў Неапалі.

Такія візітныя карткі толькі трох з 50 агентаў ЦРУ, якія асталяваліся ў Італіі.

З'яўленне агентаў звязваюць з „аслабленнем паўднёвага фланга НАТО“ і з развіццём сітуацыі ў Італіі, краіне, якую лонданская „Таймс“ называе „ізаляваным авіяносцам НАТО ў цэнтры Міжземнамор'я“.

Адзін з трыю — генерал В. Уолтэрс — упершыню з'явіўся ў Італіі ў 1960 годзе з яўнай мэтай прадухіліць стварэнне левага цэнтра“, паведамляе часопіс „Эўропео“. Ён быў у Італіі ў 1964 годзе, калі генераламам дэ Ларэнца была зроблена няўдалая спроба дзяржаўнага перавароту.

Гэта няўдача не спыніла рыцараў „плашча і кінжала“, і яны працягвалі сваю брудную справу. З-за акіяна прысылалі грошы, агенты ЦРУ падкуплялі, шантажыравалі, шукалі шляхі пранікнення ў вышэйшыя ўрадавыя інстанцыі і да кіраўніцтва палітычных партый, у прафсаюзы. Адначасова ўстанаўліваліся кантакты з праваэкстэрмісцкімі арганізацыямі, якія да канца 60-х гадоў пачалі ўсё больш гучна аб сабе заяўляць.

ЦРУ фінансуе многія неафашысцкія групоўкі, забяспечвае іх зброяй.

Пры яго падтрымцы ўзніклі і фінансуюцца такія тэрарыстычныя арганізацыі, як „чырвоныя брыгады“, „пралетарскія ўзброеныя ячэйкі“ і іншыя. Малойчыкі з гэтых груп крадуць людзей, арганізуюць аграбленні банкаў, займаюцца кантрабандным гандлем зброяй і наркотыкамі. ЦРУ, піша штотыднёвік „Джорні“, распрацавала зусім пэўную стратэгію для мабілізаваных рэакцыяй цёмных сіл з мэтай стварыць унутры Італіі стан хаосу, выклікаць хваляванні, пасеяць паніку і падрыхтаваць такім чынам глебу для рэакцыйнага перавароту.

У кастрычніку мінулага года радыётэлевізійная кампанія „Каламбіа бродкастынг сістэм“ на аснове інфармацыі, „атрыманай з першых рук“ (як потым высветлілася, ад ЦРУ), назвала Італію ў ліку першых кандыдатаў для „стратэгічнага ўмяшання“ Цэнтральнага разведвальнага ўпраўлення. Якраз у той час у Італіі былі арыштаваны змоўшчыкі, якія рыхтавалі дзяржаўны пераварот. З іх паказанняў стала відавочна, што ніці змовы цягнуліся ў штаб-кватэру НАТО і ў Цэнтральнае разведвальнае ўпраўленне ЗША.

„Тры амерыканскія спецыялісты па путчах знаходзяцца ў Італіі, куды прыехалі яўна не для таго, каб любавацца нашай прыгажосцю, якая прыцягвае турыстаў“, б'е трывогу „Джорні“. Ці не рыхтуецца і для Італіі план „Кентаўр?“ — пытаюцца італьянцы.

П. Дыктаў

Пункцірам абазначан маршрут, які праехалі падарожнікі веласіпедам на тэрыторыі Фінляндыі, Нарвегіі і Швецыі (разам 1300 км). Па маршрутах Хельсінкі — Раваніемі і Кемі-Хельсінкі яны ехалі цягніком, а па маршруту Гданьск-Хельсінкі-Гданьск — караблём „Грыф“.

Веласіпедам па Фінляндыі

Дацэнт доктар **Аляксандр Сакалоўскі** кіруе Белавежскім філіялам даследчага інстытута лясніцтва. Яго сябра і супрацоўнік на навуковай ніве доктар **Ежы Лешак Альшэўскі** даследуе клімат Белавежскай пушчы і раёнаў, прылягаючых да яе.

Ужо гэтыя факты поўнасцю маглі б апраўдаць нашую цікавасць да гэтых людзей. Сёння, аднак, мы наведалі іх па іншай прычыне. У ліпені гэтага года дацэнт А. Сакалоўскі і доктар Е. Л. Альшэўскі правялі арыгінальную замежную экскурсію. Цягніком дабраліся да горада Раваніемі, што знаходзіцца над ракой Кемуіокі ў Паўночнай Фінляндыі, а адтуль далейшае падарожжа на поўнач распачалі яны на веласіпедах.

— Усяго па Фінляндыі і Швецыі праехалі мы на роварах 1300 кіламетраў.

Міжвольна гляджу на іх з недаверам. Абодва ўжо ў тым узросце, калі ў спартсмены не бяруць, бо кожнаму з іх канчаецца чацверты дзесятак жыцця. І раптам 1300 кіламетраў на веласіпедах, ды яшчэ на працягу няпоўнага месяца часу!

— Адкуль такі замысел?

— Калі пасядзіш тут, у нетрах Белавежскай пушчы, калі нагледзішся на турыстаў з самых розных куткоў свету, якія наведваюць белавежскіх зуброў, дык і самому захочацца пабываць у шырокім свеце, паглядзець, як жывуць людзі. Неяк яшчэ зімой згаварыліся мы, як правесці сёлетні водпуск. Слова да слова, смехам-жартам — выбралі мы Фінляндыю.

— Аўтамабіль або цягнік пазбаўляе чалавека непасрэднага кантакту з прыродай. Дык выбралі мы звычайныя турыстычныя веласіпеды, якімі карыстаемся тут, у Белавежы, да сённяшняга дня. Дарабілі да іх ззаду і спераду адпаведныя багажнікі і торбы. Захапілі мы з сабой шмат уласнага правіянту, бо прадукты ў Фінляндыі дарагія.

— Спалі выключна пад палаткай у спальных мяшках. Страву варылі ў полі на агні, а дацэнт Сакалоўскі, як батанік, для якога няма таямніц у свеце раслін, падбіраў розныя зёлкі для дасканалых і араматных напіткаў, якія падмянялі нам чай.

— Адно толькі камары і машкара, ад якіх не было аніякага ратунку, нам жыць не давалі. У гэтым сэнсе ў нас, у Белавежы, сапраўдны рай, хаця ўсе тут наракаюць на камароў. Каб не пчалярскія капелюшы з сеткай, якія мы з сабой захапілі, машкара заела б нас на смерць.

— Вынікае з гэтага, што лёгкага жыцця ў Фінляндыі вы не мелі.

— Аднак не шкадуем гэтай паездкі. Даехалі мы аж да самых крайніх раёнаў паўночнай Фінляндыі, дзе практычна ўжо ў тую пару года не заходзіць сонца. Аднойчы прачнуліся мы на світанні, а тут вакол снег. Снег у ліпені!

— Я меў рэдкую магчымасць, каб назіраць за рознымі кліматычнымі зонамі, а дацэнт Сакалоўскі вывучаў, як мяняюцца расліны разам са зменай клімату. Прывёз ён з сабой багаты гербарый і мноства каляровых слайдаў.

Праз тры гады белавежскія вучоныя цэляцца на веласіпедную вандроўку па... Турцыі.

Віктар Рудчык

Гэтыя рогі, скінутыя паўночнымі аленямі — рэніферамі, прывезены з Ляпоніі.

Фота В. А. Альшэўскай

ВЯЛІКІ ЧЫТАЛЬНІЦКІ КОНКУРС

Да нядаўна аб'яўленага ГП БГКТ супольна з Ваяводскай і гарадской бібліятэкамі ў Беластоку чытальніцкага конкурса „**Вялікая Айчынная вайна ў творах беларускіх пісьменнікаў**“ змяшчаем спісак прапанаваных для чытання твораў, зразумела, па выбару ўдзельнікаў конкурса.

Якуб Колас — *„Адплата“, „Суд у лесе“*.

Алесь Адамовіч, Янка Брыль, Уладзімір Калеснік — *„Я з вогненнай вёскі“*.

Алесь Адамовіч — *„Партызаны“*.

Янка Брыль — *„Птушкі і гнёзды“*.

Васіль Быкаў — *„Альпійская балада“, „Абеліск“, „Дажыць да світання“, „Здрада“, „Круглянскі мост“, „Праклятая вышыня“, „Сотнікаў“*.

Пятрусь Броўка — *„Голас сэрца“*.

Аляксей Карпюк — *„Пушчанская адысея“*.

Аляксей Кулакоўскі — *„Расстаёмся ненадоўга“*.

Аркадзь Куляшоў — *„Сцяг брыгады“, „Прыгоды цымбалаў“*.

Міхась Лынькоў — *„Векапомныя дні“*.

Іван Мележ — *„Мінскі напрамак“*.

Іван Навуменка — *„Сасна пры дарозе“*.

Іван Пташнікаў — *„Тартак“*.

Максім Танк — *„Янук Сяліба“*.

Іван Чыгрынаў — *„Плач перапёлкі“*.

Іван Шамякін — *Глыбокая плынь“, „Трывожнае шчасце“, „Сэрца на далоні“*.

Могуць быць прачытаны і іншыя творы беларускіх пісьменнікаў на тэму Вялікай Айчыннай вайны на беларускай мове або ў перакладах, а таксама творы, якія публікавала раней ці публікуе цяпер наша „Ніва“.

Запрашаем усіх прыняць удзел у конкурсе!

TELEWIZJA WARSZAWA

Sobota 25.X. 6.30 Tech. Rol. Mat. 7.00 Zool. 8.40 Pr. I prop. 8.55 Pr. dnia. 9.00 Sport dla Ciebie. 9.15 Miłość rozkwita w piątek — film fab. rum. 10.35 Ziemia Lubuska — Stolicy. 11.25 W starym kinie. 12.40 Nie tylko piosenka. 13.25 Zapraszamy do Smoczej Jamy — pr. dla dzieci. 14.15 Postaw się nie zastaw się. 15.10 STUDIO 2. 19.20 Dobr. 19.30 Monitor. 20.20 STUDIO 2.

Niedziela 26.X. 6.45 Tech. Rol. 7.45 Kurs Rol. 8.20 Przyp., radz. 8.25 Alarm przeciwpoż. trwa. 8.35 Bieg po zdr. 8.50 Sport. 8.55 Pr. dnia. 9.00 TELERANEK. 10.20 Antena. 10.40 Michał Anioł — film fab. wł. cz. III. 12.05 Lekt. Pegaza. 12.25 Dzien. 12.45 Tydzień. 13.15 Dla dzieci. 13.55 Sport. 16.00 BANK MIAST: Mława — Lidzbark Warm. 17.10 Refl. ob. 17.20 L. Kydryński przedstawia — Charles Aznavour. 18.10 Tele-Echo. 19.10 BANK MIAST. 19.15 Wieczor. 19.30 Dzien. 20.20 BANK MIAST. 20.25 Bajka dla dor. 20.35 Film fab. 22.35 BANK MIAST. 23.30 Sport.

Poniedziałek 27.X. 12.45 Tech. Rol. J. pol. 13.25 Chem. 15.55 NURT. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Obiektyw. 17.00 Dla dzieci. 17.40 Echo stad. 18.00 Dzień po dniu — film ser. radz. odc. 7. 19.00 Mam pomysł. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.20 Teatr TV na świecie: K. Szakonyi. „Gdybyś została w domu” i „W pokoju” — 2 jednoaktówki. 21.30 Pr. publ. 22.00 Dzien. 22.25 Sport. 22.35 Rel. z Konk. Chopin.

Wtorek 28.X. 6.30 Tech. Rol. J. pol. 7.00 Chem. 9.00 Dla szkół: (kl. V) Jan Matejko. 10.00 (kl. II lic.) A. Mickiewicz. Dziady cz. I. 11.05 (kl. III lic.) St. Wyspiański. Wesele cz. III. 12.00 (kl. IV lic.) J. Szaniawski. Dwa teatry. 12.30 Film. 13.45 Tech. Rol. Mat. 14.30 Mech. rol. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Obiektyw. 17.00 Nie tylko dla pań. 17.25 Matysiakowie — rep. film. 18.00 Studio Mł. 18.50 Fakty, Op., Hip. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.20 Przyp., radz. 20.25 Wielka przemiana — film ser. radz. odc. I. 21.30 Świat i Polska. 22.15 Dzien. 22.25 Sport. 22.35 Rel. z Konk. Pian. im. F. Chopina.

Środa 29.X. 6.30 Tech. Rol. Mat. 7.00 Mech. rol. 10.00 Wielka przemiana — film ser. radz. odc. I. 12.45 Tech. Rol. Hod. zwierz. 13.25 Mech. rol. 15.55 NURT. 16.20 Dzien. 16.30 Obiektyw. 16.50 Los. Mał. Lot. 17.00 Dla dzieci. 17.40 XYZ cz. I. 18.20 Poligon. 18.40 Dobr. 18.50 Dziennik TV (kolor) 19.30 Konk. Pianis. im. F. Chopina. Koncert Laureatów. 21.30 Niech będzie Jenniffer — film fab. USA. 22.20 Dzien. 22.35 Czym żyje świat. 23.05 Sport.

Czwartek 30.X. 6.30 Tech. Rol. Hod. zwierz. 7.00 Mech. rol. 8.00 Kurs Inf. 9.15 Chłodnym okiem — film fab. USA. 11.05 Dla szkół: (kl. VII) J. pol. I. Krasicki. 13.45 Tech. Rol. Fiz. 14.30 Upr. rośl. 15.05 Mat. w szkole. 16.30 Dzien. 16.40 Obiektyw. 17.00 Dla dzieci. 18.10 Pr. publ. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.20 Przyp., radz. 20.25 Teatr Sens. J. Głowacki. Dzień słodkiej śmierci. 21.35 Pegaz. 22.20 Dzien. 22.40 Sport.

Piątek 31.X. 6.30 Tech. Rol. Fiz. 7.00 Upr. rośl. 10.30 Niech będzie Jenniffer — film fab. USA. 12.00 Dla szkół: (kl. VII) Geogr. Syberia, kraj wielkich przemian. 12.45 Tech. Rol. Mat. 13.25 Zool. 15.55 NURT. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Obiektyw. 17.00 Dla dzieci. 17.35 Zrób to sam. 18.00 Inf. Wyd. 18.15 Mała Encykl. Zwierz. 18.50 Eureka. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.20 Podróże z HAGAWEM. 20.50 Panorama. 21.30 Czterowiersz. 21.45 Gospodarność i ja. 22.00 Dzien. 22.25 Sport. 22.35 Kino Nocne: Cyrk straceńców — film fab. USA.

ТЭЛЕВІЗІЯ МІНСК

Piątek 24.X — 8.15 Film fab. 9.40 Koncert. 16.15 Piosenka—75. 19.30 Teatr miniatur. 20.30 Sport.

Sobota 25.X — 13.30 Film fab. 17.00 Film fab. 17.55 Wieczór autorski A. Pachmutowej. 21.00 Siatkówka. Mistrz. Europy.

Niedziela 26.X — 9.45 Sport. 12.00 Film. fab. 14.35 Panorama międzynar. 15.00 Filmy anim. 15.30 Film dok. 16.15 P. nożna. Dynamo (Tbilisi) — Dynamo (Kijów). 18.00 Klub film. 19.30 Pr. rozr. 20.30 Sport.

КІНО

Białowieża Echo dawno minionych dni — radz. 28—29. X.

Czeremcha Wdowa Cudereu — fr. 28—29. X.

Czyże Noc na Karlsztejnie — czes. Mściciel z przeklętej góry — jug. 29.X—2.XI.

Dubicze Cerkiewne Helga RFN, Osobliwa miłość — wł. 29. X—2.XI.

Kleszczele Śledztwo skończone proszę zapomnieć — wł. 28—29. X. Przygoda z piosenką — pol. 30—31.X. Aresztuję cię przyjacielu — ang. 1—2.XI.

Michałowo Wielki łup gangu Olsena — duń. 28—29.X.

Milejczyce Szatnia pełna królików — węg. Wystrzał — pol. 29.X—2.XI.

Mielnik Szantażyści — fr. 29.X.

Narew Przygody psa Cywila — pol. Przez pustynię — mek. 29.X.—2.XI.

Narewka Dzielny szeryf Lucky Luke — fr. Najemnik — ang. 29.X.—2.XI.

Nurzec Aresztuję cię przyjacielu — ang. 28—29.X. Hamida — NRD. 30—31.X. Uciekaj i daj się złapać — węg. 1—2.XI.

Orla Kraksa — wł. Kajtek i siedmiogłowy smok — węg. 29.X.—2.XI.

Rajsk Janosik — pol. 29.X—2.XI.

Suchowola Strach — pol. Niezawodni przyjaciele — rum. 29.X.—2.XI.

B.Z.Graf. Zam. 2637 P-1.

ПУЦЁЎКА Ў ЖЫЦЦЁ

Гайнаўскі беларускі ліцэй невялікі. У ім вучыцца каля трохсот вучняў. Яны размешчаны ў васьмі аддзелах, гэта значыць кожны клас мае па два паралельныя аддзелы. Усе яны памяшчаюцца ў малым, нізкім і старэнькім будынку па вуліцы Вызвалення. Каля будынка прасторны школьны панадворак і сад. І ў самым будынку, і на панадворку, і ў садзе прыкладны парадак, усюды відаць клапатлівая рука іх гаспадароў — вучняў і настаўнікаў. Зрэшты, аб гаспадарнасці і працавітасці вучняў Гайнаўскага беларускага ліцэя вядома на Гайнаўшчыне. Ужо не раз яны займалі перадавыя месцы ў розных спаборніцтвах, конкурсах і прадметных алімпіядах, зрэшты, аб гэтым ужо неаднойчы пісалі на старонках газет.

Сёння я хацеў бы расказаць пра другое — прыглянуцца бліжэй вучням гэтага ліцэя, іх штодзённай нялёгкай працы і бясспорным эфектам гэтай працы, а таксама прасачыць, як выкарыстоўваюць вучні пуцёўку ў жыццё, якую дае ім гэтая школа. Для прыкладу возьмем апошні выпуск, які закончыў ліцэй у мінулым навучальным годзе. Гэты выпуск распачаў навуку ў ліцэі чатыры гады таму назад, гэта значыць, у 1971/72 навучальным годзе. Да двух паралельных аддзелаў першага класа прынялі тады 84 вучняў. Што можна сказаць пра гэты набор? Трэба адразу адзначыць, што гэты набор, як і набор кожнага іншага навучальнага года, быў даволі слабы, бо што тут граха таіць, найлепшыя вучні ідуць у тэхнікумы, у суседні польскі ліцэй і нават у прафесіянальныя школы. Прычыны? Ну, бо і школьны будынак слабенькі, у якім цяжэй працаваць і вучню і настаўніку, і дадатковы прадмет трэба вывучаць, і..., ці варта вылічаць гэтыя і, аб іх і так ужо многа сказана на старонках „Нівы“. Факт астаецца фактам, на пасведчаннях прынятых вучняў пануючай ацэнкай была тройка. І так, у першы перыяд вучобы ў першым класе на 84 вучняў аж 30 вучняў атрымалі двойкі. Сярэдняя ацэнка на аднаго вучня складала нямногім больш 3,1. Але гэтыя два даволі нецікавыя паказчыкі ў наступныя перыяды пачалі паволі змяняцца на лепшае: першы — памяншацца, а другі — узрастаць. Пагляньма на гэты набор у трэцім і чацвёртым класах. Распачало вучобу ў трэцім класе 67 вучняў. Іншыя па той ці іншай прычыне перарвалі вучобу, змянілі сабе школу, або адпалі па дарозе. Гэтыя 67 вучняў ужо без перашкод закончылі трэці клас, а праз год і сярэднюю школу; сярэдняя ацэнка, напрыклад, пры дапушчэнні да матуры складала ў іх ужо звыш 3,5. З гэтай колькасці здалі матуру і атрымалі атэстат сталасці 62 вучні. 32 выпускнікі падалі дакументы ў вышэйшыя навучальныя ўстановы, прычым 5 найлепшых, за добрыя вынікі ў навуцы і на прадметных алімпіядах, былі залічаны студэнтамі першага курса выбраных вузаў (адна, напрыклад, стала студэнткай Ленінградскага палітэхнічнага інстытута), без уступных экзаменаў, а 27 чалавек — прыступіла да ўступных экзаменаў і 19 з іх здало гэтыя экзамены. Лёс тых выпускнікоў, якія не стараліся пастуціць у вузы, злажыўся па-рознаму: частка з іх пастуціла ў розныя паматуральныя школы, частка — у афіцэрскія школы, а частка адразу пайшла на работу. Вось так складана выглядаюць пуцявіны аднаго толькі набору і выпуску, а падобна выглядае статыстыка амаль кожнага набору і выпуску.

Цяпер можам сабе ўявіць, якая вялікая адказнасць ляжыць на школе і кожным настаўніку за лёс іх вучняў. Вынікі гавораць аб добрай рабоце школы. А ўлічыўшы дадатковыя цяжкасці, якія ўласцівы толькі гэтаму ліцэю, як параўнальна слабы набор вучняў у першыя класы, непрыстасаванне школьнага будынку да вымаганняў сучаснай сярэдняй школы, брак інтэрнату ў той час, калі звыш 10 прац. вучняў гэтай школы штодзённа даязджае ў школу нашай „слаўнай“ (маю на ўвазе перш за ўсё аўтобусы) камунікацыяй, то можна і радавацца.

В. С.

Пісьманосец Уладзімір Весялоўскі адпраўляецца ў дарогу.

Ужо 22 гады Сцяпан Кучынскі працуе загадчыкам пошты ў Пасынках.

А ВЕТЛІВУЮ ЎСМЕШКУ ДАЮЦЬ БЕЗ ПАДПІСКІ

Ужо дваццаць два гады тыя самыя рукі таго самага начальніка адкрываюць паштовы мяшок, вытрасаючы з яго газеты, часопісы, пісьмы, надышоўшыя з розных куткоў краіны і свету. Потым спрытна раскладаюць, згодна з адрасамі, на купкі. Памылкі тут недапушчальныя. Кожнае пісьмо, кожная газета ці тэлеграма свайго гаспадара знойдзе.

Пошта ў Пасынках, якая існуе ад 1952 г. і якая ад пачатку змяшчаецца ў адной і той жа прыватнай кватэры, абслугоўвае жыхароў дванаццаці даволі вялікіх вёсак, не ўлічваючы хутароў, якіх таксама ёсць шмат. І штодзень усё трэба аб'ехаць, усюды ж трэба давезці свежую прэсу. А колькі ж вачэй спаглядае на вуліцу з дрыжаннем сэрца, чакаючы паштальёна, які можа якраз сёння прывязе тое доўгачаканае пісьмо. Нельга ж ашукваць тых, хто чакае. І кожны дзень паштальёны сядаюць на свае матавеласіпеды, якія атрымалі чатыры гады таму назад, ды імчацца жвірыстай дарогаю з поўнымі торбамі навін, радасці, суму, робячы па 30 км у дзень.

Іх тут трое: начальнік Сцяпан Кучынскі, які працуе ўжо 22 гады, і два паштальёны — Яўген Весялоўскі з 21 годам стажу на адным месцы і Уладзімір Весялоўскі з 22-гадовым стажам. Не, гэта не браты, хаця і прозвішчы аднолькавыя, але жывуць можа яшчэ лепш, чым браты. Шматгадовая праца з'яднала іх. Часам немагчыма проста ўявіць, адкуль можна ўзяць столькі ветлівасці. Кожная газета ці пісьмо, загорнутыя ў шчырую ўсмешку і цёплае слова, яны даюць проста так, без падпіскі.

Моцна палюбілі яны сваю працу і таму сур'ёзна да яе адносяцца. Аб гэтым сведчаць многія, развешаныя на сценах, дыпломы. За добрыя вынікі і за тое, што занялі першае месца ў спаборніцтве паміж рознымі поштамі Пасынкі атрымалі ад УОПТ у Бельску два пераходныя кубкі.

Ну, і справа найважнейшая. Падпіска!

Пошта дабілася высокіх вынікаў. Ёсць гаспадары, якія выпісваюць па тры, а нават і па чатыры газеты.

Вельмі цешыць факт, што сярод 800 экземпляраў розных газет, наш тыднёвік „Ніва“ стаіць на першым месцы. На апошнюю чвэрць года падпісалася 205 асоб. Найбольш чытаюць у Піліпках, Катлах, ну, і ў пачатковай школе ў саміх Пасынках. Настаўніца беларускай мовы Ірына Сяргеюк дбае пра тое, каб вучні чыталі „Ніву“. Дзякуючы ёй выпісала газету 50 дзяцей.

М. Шаховіч
Фота **Я. Цялушэцкага**

БЕЛАРУСІЯНА

ВАКОЛ БЕЛАРУСКАГА ПАЎСТАННЯ

У другім нумары **„Навуковых сшыткаў Інстытута палітычных навук Варшаўскага універсітэта“** апублікавана праца Юзэфа Пацука **„Фармаванне адносін КПП і КПЗБ да ўзброенага паўстання (1924-1925)“.**

Нацыянальна-вызваленчы рух на тэрыторыі Заходняй Беларусі лічыўся адной з галоўных сілаў сацыялістычнай рэвалюцыі ў Польшчы. Другі з'езд Камуністычнай рабочай партыі Польшчы, які адбыўся ў пачатку восені 1923 года, вырашыў утварыць Камуністычную партыю Заходняй Беларусі дзеля аб'яднання беларускага нацыянальна-вызваленчага руху з рэвалюцыйным рухам.

Кіруючыя дзеячы маладой КПЗБ хутка прыйшлі да вываду, што ўжо час пачынаць арганізоўваць беларускае ўзброенае паўстанне за далучэнне да БССР. На іх думку, спрыяла гэтаму надзвычай цяжкая гаспадарчая сітуацыя, рост нездаволенасці беларускіх мас, узмацненне партызанскага руху. Паўстанскія пастулаты, высунутыя ад імя КПЗБ, былі адхілены кіраўніцтвам Камуністычнай рабочай партыі Польшчы, якое лічыла, што ўнутраная і міжнародная сітуацыя з'яўляецца неспрыяльнай беларускаму паўстанню.

У лістападзе 1924 года адбылася другая канферэнцыя Камуністычнай партыі Заходняй Беларусі. Яе ўдзельнікі адкінулі ідэю аўтаноміі Заходняй Беларусі і прынялі пастановы, якія абавязалі заходнебеларускіх камуністаў рыхтаваць узброенае паўстанне.

Нарастанне партызанскага руху і пашырэнне паўстанскіх настрояў сярод заходнебеларускіх мас, а таксама адпаведныя гэтаму становішчу заклікі КПЗБ прычыніліся да раптоўнага павелічэння камуністычных уплываў. Ад чэрвеня да снежня 1924 г. лік членаў Камуністычнай партыі Заходняй Беларусі вырас з паўтары да дзвюх з паловай тысяч! Аднак жа арганізоўванне беларускага паўстання не магло заставацца ўнутранай справай КПЗБ ці КРПП. Прааналізоўвалі гэта ўлады Камінтэрна і некалькіх іншых камуністычных партый. Рабілася ясна, што беларускае паўстанне магло б удацца толькі тады, калі мела б яно рэвалюцыйную падтрымку з боку польскіх рабочых ды сялян, а таксама з боку СССР і працоўных Еўропы. Такіх умоў не было і, натуральна, яго выбух паслужыў бы прычынай для паглыблення нацыяналістычных, антыбеларускіх ды антысавецкіх настрояў сярод польскіх працоўных, што, ў канчатковым выніку, давяло б да заняпаду рэвалюцыйнай хвалі ў цэлай краіне.

У радах Камуністычнай партыі Заходняй Беларусі ўзнік раскол: прыхільнікі паўстання ўтварылі Часовы Цэнтральны Камітэт КПЗБ. Пачалася вядомая „сецэсія“.

Сёмага студзеня 1925 года адбылося надзвычайнае пасяджэнне Палітбюро ЦК Камуністычнай партыі (бальшавікоў) Беларусі ў Мінску, падчас якога, выказаўшыся адмоўна наконт „сецэсіі“, было пастаноўлена зрабіць захады ў Камінтэрне дзеля грунтоўнага разгляду ўзнікшага ў КПЗБ становішча. Праз тры тыдні пазней сакратарыят ЦК КПЗБ накіраваў у акруговыя камітэты тайны цыркуляр, у якім партызанскі рух быў прызнаны шкодным у даны момант, а члены партыі, што падтрымоўваюць яго, павінны быць выключаны і ізаляваны ад партыйных ячэек. Аднак жа беларускі партызанскі рух далей шырыўся!

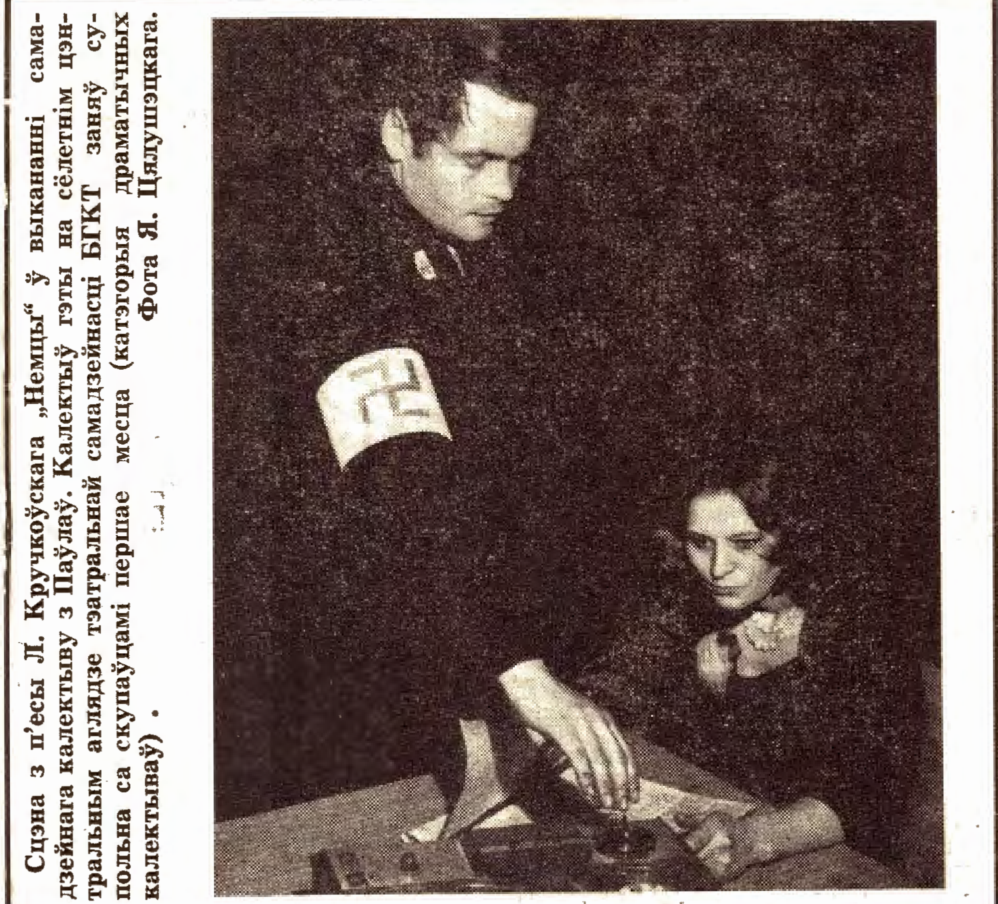
Аб беларускім паўстанні шмат было гутаркі на трэцім з'ездзе КПП, што адбыўся ўзімку 1925 года. Прадстаўнік Камінтэрна Дзмітры Мануільскі заявіў, што Савецкі Саюз не змог бы выступіць з узброенай падтрымкай беларускаму паўстанню, бо закончылася б гэта вайною, вельмі непажаданай СССР.

Цэнтральны Камітэт КПЗБ накіраваў у партызанскія атрады сваіх прадстаўнікоў з заданнем давесці да іх ліквідацыі.

Юзэф Пацук прыходзіць да вываду, што беларускае паўстанне, нават у такой недастатковай стадыі арганізацыі яго, магло разлічваць на перамогу, але пры ўмове дзейснай падтрымкі з боку БССР або выбуху ўсепольскай рэвалюцыі.

Пасля трэцяга з'езду КПП далейшае існаванне беларускага партызанскага руху пагражала абмежаваннем уплываў КПЗБ, якая, у выпадку ўзброеных хваляванняў, была б вымушана ўзначальваць іх без перспектыў на ўдачу. Адносінамі камуністаў да беларускага паўстання сквапна скарысталіся буржуазныя ўлады, якія выпрацоўвалі спосабы гвалтоўнай асіміляцыі далучаных да Польшчы тэрыторый.

Беларускі нацыянальна-вызваленчы рух часова заняпаў. **Сакрат Яновіч**

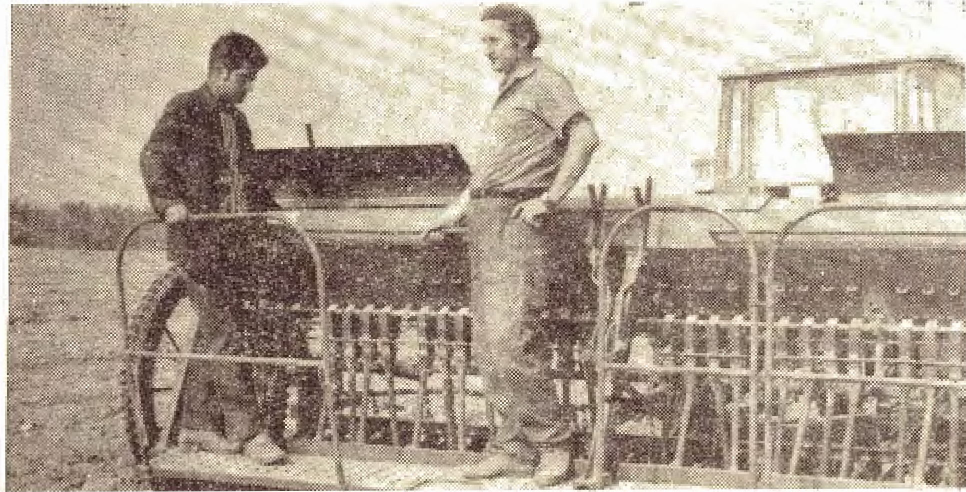

Сцэна з п'есы Л. Кручкоўскага „Немцы“ ў выкананні самадзейнага калектыву з Паўлаў. Калектыў гэты на сёлетнім цэнтральным аглядзе тэатральнай самадзейнасці БГКТ заняў сумесна са скупаўцамі першае месца (катэгорыя драматычных калектываў). Фота Я. Цялушэцкага.

Пачатак на стар. 1

ДЗЕНЬ СЁННЯШНІ І ЗАЎТРАШНІ

той гаспадарчы год мы закончылі ўсё ж даходам у 387 тысяч 522 злотых. З году ў год, паволі, але пастаянна рос даход і з раслiннай вытворчасці і з птушкафермы. Вось на мінулы, 1974 гаспадарчы год мы планавалі з птушкафер-

Цяпер гаспадарыць ён на 550 гектарах, у асноўным з дзяржаўнага фонду зямлі, што перадалі прастарэлыя сяляне за пенсію. Абрабляць яе нялёгка, бо яна запушчана і знаходзіцца аж у 64 кавалках, самы вялікі з іх — гэта 130-гектаравы ўчастак каля вёскі Дубляны. І зямля слабая — у асноўным пагоркі ды пяскі V—VI класа. З лугамі ды пашай таксама нялёгка. З агульнай іх плошчы 94 га — у бягучым годзе праведзена меліярацыя і засеяны травы на 25 га, але 30 га кааператыў пакуль што арандуе на лугах адлеглых у якіх 15 км над ракою Нарвай, каля Семяноўкі. Неўзабаве там мае паўстаць вадасховішча, і таму кааператыўшчыкі спяшаюцца стварыць уласную кармавую базу. На зямлі VI класа і розных няўдобіцах, пасля належнага ўгнаення, засяваюць спецыяльную сумесь траваў, якія даюць добры прырост пашы нават на пясках.

На самым вялікім палетку кааператыва каля вёскі Дубляны кааператыўшчыкі сёлета засеялі „залатое данькоўскае“. Злева направа: брыгадзір палявых работ Вальдэмар Пенкус і трактарыст Вінцук Застоцкі.

мы 1 мільён 917 тысяч даходу, атрымалі ж 1 мільён 924 тысячы, з раслiннай вытворчасці планавалі 1 мільён 877 тысяч, а атрымалі 1 мільён 750 тысяч злотых. Да гэтага прадалі воўны на 150 тысяч злотых. Наогул год закончылі нядрэнна — агульным даходам у 546 тысяч 378 злотых. Спадзяёмся, што і ў бягучым годзе вынікі не будуць горшыя, калі не лепшыя.

І хоць гэтыя даходы пакуль што не ідуць у дзесяткі мільёнаў ці нават мільёны злотых, але кааператыў у Кандратках ужо цвёрда стаіць на нагах.

— Побач з гадоўляй курэй, якіх мы адкормліваем у год каля 60 тысяч штук, што складае амаль 90 тон курынага мяса, асноўную ўвагу мы звяртаем на павелічэнне авечкагадоўлі, — інфармуе кіраўнік вытворчасці кааператыва **Ніна Раецкая**. — Да тых першых 30 штук мы дакупілі яшчэ 100 штук і цяпер наша авечая чарада складаецца з 338 штук. Пры гэтым мы ўжо прадалі на экспарт каля 60 бараноў. Ці ўсё ідзе, як па маслу? О, не! Маем і цяжкасці. Вось у мінулым годзе на птушкаферме быў значны ўпадак курэй. Але мы правялі грунтоўную дэзінфекцыю і дэратызацыю, з дапамогай ва ўвядзенні належнага санітарнага стану дапамог нам ветэрынар з Міхалова М. Клявіцкі і ў бягучым годзе гадоўля курэй ідзе добра. Маем цяжкасці з трактарыстамі і рамонтам трактароў. Цяпер у нас 7 трактарыстаў і 8 трактароў, з іх заўсёды 1-2 стаіць на рамонце. Можна было б прыдбаць яшчэ некалькі машын, але хто сядзе за руль? Наогул не хапае нам людзей да працы. Праўда, з кожным годам прыбывае нам членаў кааператыва, за апошнія два гады іх лік павялічыўся да 16 асоб, але сярод іх поўнасцю працаздольных усяго 14 асоб, таму мы наймаем дадаткова да працы каля 30 чалавек з па-за кааператыва.

— А якія перспектывы развіцця вашай гаспадаркі?

— Можна сказаць — аграмадныя. Да 1980 года абшар зямлі павялічыцца да 1100—1200 га, у гэтым ліку на 400 гектарах пашы плануем абсталяваць паліванне. Будзем гадаваць курэй, але перш за ўсё развіваць авечкагадоўлю, каб давесці нашу чараду да 3 000 штук і для іх паўстане новая ферма. У Ялоўцы ж збудуем машынны сектар і свінаферму на 120 штук матак. На палях будзем вырошчваць штораз болей кармоў, пачнем жа з 50 га мяшанкі ярай вікі з аўсом, скосім яе на сена, а пасля засеем зімовы рапак ужо на зерне. Ну, і будзем павышаць ураджаі збожжа.

Кааператыў не забывае і пра справы сваіх працаўнікоў. Цяпер узводзіцца жыллёвы будынак з сучаснымі кватэрамі для 8 сем'яў. Будзе ён гатовы к лету будучага года. Пакладзены ўжо фундаменты пад адміністрацыйна-сацыяльны будынак. Будуць у ім 2 кватэры, святліца, сталовая на 50 асоб, а таксама памяшканні для праўлення кааператыва. Будынак будзе здадзены да ўжытку к канцу 1976 г. Плануецца яшчэ адзін будынак з 18 кватэрамі. Каб падрыхтаваць сабе і навакольным сельгасгурткам новых механізатараў, кааператыў арганізуе ўжо зімой бягучага года ў Ялоўцы курс для трактарыстаў. У 1980 г. толькі ў кааператыве будзе іх працаваць 35 чалавек.

У Кандратках людзі знайшлі перспектыўнае вырашэнне цяжкай праблемы старэння вёскі і адыходу з яе моладзі. Зямля ў гэтых баках пуставаць не будзе!

Ігнат Снарскі
фота аўтара

БЕЛЬСКІ МЕРКУРЫЙ БАГАЦЕЙШЫ

Бельскі ВСС дбае пра свой горад і яго жыхароў. Рэалізуе ён, хаця і каштоўны, але даволі карысны план. Будуе і хоча як мага хутчэй пусціць у ход аж шэсць новых крам-павільёнаў. Адзін такі самаабслуговы магазін, пры збегу вуліц 22 Ліпеня і М. Бучка, адкрылі дзевятага верасня гэтага года. Сярод вялікай колькасці секцый ёсць вяндлінна-мясная, якая замяшчае цэлую краму, што стаяла некалі непадалёк ад новапабудаванай. Мясныя вырабы будуць прадавацца тут не ад 9^{00}, як было ў старой, а ад 6^{00}. Апрача харчоў, можна тут купіць таксама і розныя тавары, патрэбныя ў хатняй гаспадарцы.

На тэму працы яшчэ нічога канкрэтнага сказаць нельга. Аднак паўтара мільёна злотых, якія выдажылі на пабудову, не загіне дарма. Адны толькі месячныя абароты, згодна з планам дырэкцыі, маюць дасягнуць мільёна злотых. А найважнейшае бадай тое, што жыхары гэтага раёна Бельска не будуць ужо хадзіць за пакупкамі ў цэнтр горада.

Варта адзначыць, што вялікі ўклад у заканчэнне пабудовы ўнеслі члены маладзёжных арганізацый. Займаліся яны ўпарадкаваннем склада і прадавецкай залы. Нават цяпер, калі крама, у якой працуе дзесяць маладых прадаўшчыц, перайшла да свайго штодзённага жыцця, моладзь не злажыла бяздзейна рук. Узялі яны на сябе абавязак дбаць пра чысціню. Перад уваходам зрабілі газоны і клумбы, на якіх ужо вясною засмяюцца першыя кветкі ды заблішчыць расою трава.

М. Ш.

Фота **Я. Цялушэцкага**

Агульны від крамы.

(Працяг са стар. 1)

КРЫНКІ

пачаліся ўжо яго будоўлі. Крынкаўскія гмінныя ўлады робяць захады, каб мясцовы ПГР сваёй механізацыяй служыў таксама сельгасгурткам. Гэта была б зусім новая форма працы ў сельскай гаспадарцы, якая напэўна здала б экзамен у крынкаўскіх умовах.

СУПРАЦОЎНІЦТВА З ГАРАДКОМ

Крынкаўская гміна граніча з Шудзялаўскай і Гарадоцкай гмінамі. Да вёскі Шудзялава ўсяго 8 км і спалучана яна з Крынкамі сакольскаю шашою, а да Гарадка па найпрасцейшай лініі будзе не менш 20 км. Крынкі з Гарадком не маюць шасейнага спалучэння. А гэтыя дзве мясцовасці, амаль роўныя па свайму значэнню і развіццю, хочуць супрацоўнічаць. Гмінныя ўлады пабывалі адны ў другіх і вырашылі супольна будаваць шашу. Праўда, не па найкарацейшай лініі, але затое па найтаннейшай. Гарадок заняўся б будовай у сваёй гміне, гэта значыць ад Бабpoўнікаў да Лужан, а Крынкі будавалі б шашу ад Крушынян да Лужан. У Крынках існуюць лішкі жаночай рабочай сілы, у той час, калі ў Гарадку на трыкатажнай фабрыцы „Каро“ яе не хапае. Аўтобуснае спалучэнне спрыяла б даезду жанчын з Крынак на работу на гарадоцкай фабрыцы. Многіх таксама цікавіць татарская этнічная група ў Крушынянах, якая мае там сваю мячэць. І ў Крушыняны тады можна было б даязджаць і з Гарадка і з Крынак.

ДБАЙНЫЯ ЛЮДЗІ

Мясцовыя ўлады на чале з начальнікам гміны Вячаславам Пратасевічам і гмінным сакратаром ПАРП Яўгенам Касінскім належна клапоцяцца аб усіх справах свайго асяроддзя. Многа ўвагі яны ўдзяляюць асветным справам. Крынкаўская зборная школа разбудавала сваё памяшканне. У гміне даволі добра арганізаваны давоз дзяцей на заняткі. Шмат увагі ўдзяляецца ў Крынках мясцовым спартыўным камандам. Многа было стараннаў, каб у Крынках пачаў арганізоўвацца музей гістарычнага мінулага і рэвалюцыйных традыцый гэтага мястэчка. На Крынкаўшчыне многа добрых слоў можна пачуць аб кіраўніках гміны. Таварыш Пратасевіч і Касінскі — людзі з вышэйшай адукацыяй. Паходзяць яны з Крынак, добра знаюць псіхіку людзей гэтай мясцовасці і гэта таксама дапамагае ім вырашаць неаднойчы даволі складаныя справы свайго асяроддзя.

М. Хмялеўскі

Беларуская літаратура — Аляксандар Баршчэўскі

НАШАНІЎСКАЯ ПАРА

АЛЕСЬ ГАРУН — ЧАСТКА XXVIII

Проза. Празаічныя творы займаюць у творчасці Гаруна маргінальную пазіцыю. Пастаянная занятасць фізічнай працай, кароткасць жыцця, урэшце схільнасці таленту не спрыялі развіццю празаічнай плыні ў творчасці пісьменніка.

Разгледзім толькі два апавяданні Гаруна „Пан Шабуневіч“ і „Свята“. Апавяданні прысвечаны розным тэмам. Аднак выступае ў іх і супольны момант. І адзін і другі твор адносяцца да беларускага лёсу, да жыццёвых і духоўных камплікацый беларусаў.

У апавяданні „Пан Шабуневіч“ Гарун даў досыць глыбокую характарыстыку католіка-беларуса Шабуневіча. Характарыстыка гэта даецца пісьменнікам на фоне палітычных падзей, звязаных з рэвалюцыяй 1905 года, і лютаўскай рэвалюцыяй 1917 г.

Атмасфера сходаў, палітычнай барацьбы, нацыянальных зрухаў паказана ў творы толькі эскізна. Галоўную ўвагу звяртае аўтар на Шабуневіча, у постаці якога ўвасабляюцца характэрныя рысы адраджэння беларускага спосабу мышлення. Барацьба Шабуневіча за права беларусам звацца паказана ў двух аспектах. Па-першае, Шабуневіч змагаецца за беларускасць у кругу сям'і. Па-другое, вядзе барацьбу за нацыянальныя правы беларусаў на публічным форуме.

Барацьба Шабуневіча — гэта перш за ўсё барацьба за эмансіпацыю беларускай мовы:

„Здаецца іншаму дурню, што змяніў ліповыя падошвы на раменныя, дык ужо і сам-не-сам зрабіўся. І лапці ганіць, і з сярмягі смяецца, а над сваёй гутаркай, якой маці пеставала, кпіць, ажно слухаць прыкра“.

Шабуневіч паказаны ў творы як добры селянін, як чалавек, прывязаны да жонкі і сына. Характарызуецца ён стабільнасцю характару, працавітасцю, міралюбівасцю. Здавалася б, чалавек такога тыпу не павінен бунтавацца супраць чаго-колечы. Рысы гэтыя, аднак, прападаюць у той момант, калі справы датычацца роднай мовы, беларускай асветы, права звацца беларусам. У такіх момантах праяўляецца ў паставе Шабуневіча і напорыстасць, і заўзятасць, і палемічнасць, і злосць. Характарызуючы гэтыя схільнасці Шабуневіча, Гарун піша:

„Але калі Янова (жонка Шабуневіча — А.Б.) прычэпіцца да яго за „простую гутарку“, тутака пан Ян, не ўважаючы на свой спакойны, па бацьку нябожчыку, характар, ніколі не ўступіць“.

Гэтая напорыстасць праяўляецца і ў выступленнях Шабуневіча на грамадскай ніве. Дамагаецца ён беларускіх спісаў на выбарах. Намагаецца стварыць беларускую школку і патрабуе ліквідацыі недарэчлівага тэзіса аб тым, што чалавек каталіцкага веравызнання — гэта паляк, а чалавек праваслаўны — гэта рускі. У рамках такога недарэчлівага тэзіса няма месца для беларуса, а якраз такога раўнапраўнага з іншымі нацыянальнасцямі месца дамагаецца Шабуневіч.

У сваім творы рысуе Гарун цікавыя сцэнкі з сямейнага жыцця Шабуневічаў. Паказвае праявы ідылічнай згоды паміж Шабуневічамі. Звяртае ўвагу на працавітасць у гэтай сям'і. Не скрывае аднак і канфліктаў, непаразуменняў, без якіх нельга пражыць нікому. У творы выступае і постаць самога аўтара. Гарун гаворыць аб сваім удзеле ў сходах. Успамінае таксама аб сваёй ссылцы ў Сібір і аб звароце ў Беларусь. Постаць пісьменніка займае аднак другапланавую пазіцыю. Уводзіць яе аўтар толькі з той мэтай, каб глыбей і больш усебакова паказаць Шабуневіча. Персанаж пісьменніка ў творы патрэбен для таго, каб Шабуневіч меў перад кім выказаць свае думкі, свае ідэі, свае канцэпцыі.

Твор „Пан Шабуневіч“ даволі спецыфічны ў сваёй фармальнай структуры. Займае ён пераходную пазіцыю паміж апавяданнем і нарысам, паміж апавяданнем і рэпартажам. Відаць, што пішучы свой твор, Гарун больш думаў аб тым, што сказаць, чым аб тым, як сказаць. Змест, а не форма была галоўнай мэтай пісьменніка. Зрэшты, чытаючы „Пана Шабуневіча“, бачым, што Гарун не валодаў майстэрствам навеліста. Нягледзячы на гэта, „Пан Шабуневіч“ — гэта характэрная карціна беларускіх клопатаў, беларускіх спраў, беларускай гісторыі.

КУДЫ ПРАПАЎ ДЭКАРАТАР?

Прыемна зайсці ў краму, у якой лад, чыста ды прыгожа. Але даволі прайсціся па вуліцах Гайнаўкі, каб пераканацца, колькі тут брыдкіх крамаў, у якія і нагою ступіць няма ахвоты. Напрыклад, жалезная крама ля вуліцы Варынскага або крама з фруктамі ды гароднінай ля вуліцы Бучка (тут цэлымі гадамі валяюцца на лесвіцы штабялі скрыняў). Або гандлёвы дом, сфатаграфаваны намі: вітрыны пустыя, непрыгожыя, а так жа не павінна быць. Ужо нават вясковыя крамы зараз лепш рэкамендуюць сябе, чымсьці гайнаўскія! Варта прытым ведаць, што ўласнікі гэтых крамаў — ВСС, ПСС і ГС „Самапомачы“ — маюць штатных дэкаратараў, галоўным заданнем якіх з'яўляецца аздабляць вітрыны, заахвочваць пакупнікоў прыгожым выглядам тых вітрын... Куды прапалі дэкаратары? Пахварэлі?

Куды прапаў дэкаратар гандлёвага дома? Таго, хто ведае, дзе знаходзіцца, просім паведаміць... ГС-у ў Гайнаўцы. Тэкст і фота

Я. Цялушэцкага

ВЕРА Ў СНЫ

У кожным нумары „Нівы“ на 6 старонцы ёсць рубрыка „Вер-не вер...“, дзе Астрон для чытачоў (па іх просьбе) гадае сны. Нядрэнная гульня. І напэўна кожны не міне гэты куток і з цікавасцю прачытае.

Ад сябе магу дадаць, што Астрон тлумачыць сны па-свойму і нават праўдзіва, аднак стараецца „кліента“ не засмуціць, калі нават сон прыпадзе дрэнны.

Што такое сон?

Вера ў вешчыя і перасцерагальныя сны такая старая, як само чалавецтва. У сны і іх значэнне можна верыць, а таксама не — аднак кожны згодзіцца, што яшчэ ў старажытнасці тлумачэнне сноў лічылі за нейкі рэдкі дар, нават божы. Кожны народ мае свой „ключ“, як тлумачыць сны. Вучоныя ломяць галовы, што такое сон і чаму многія з сноў у кароткі час спраўджаюцца. У псіхіцы людской падсвядомасці ёсць яшчэ цэлыя недаследаваныя прасторы.

Сны маюць усе, ад некалькімесячных грудных дзяцей да пажылых, старых людзей. Жанчыны ў асноўным маюць часцей сны, чым мужчыны і іх сны больш выразныя. Старыя людзі радзей сняць і менш выразна. Пры тлумачэнні сноў, калі сон запомніцца (большасць людзей, калі прачнецца, адразу ж іх забывае), трэба ведаць аб адным: вельмі пакручаныя, памешаныя і невыразныя сны не маюць ніякага значэння; тлумачэнне сноў адносіцца да сноў выразных. Сон выразны і востра абрысованы, напэўна, мае нейкае сваё значэнне. Як яно там ёсць? Ніхто не ведае. Аднак сны — рэч цікавая і загадкавая. У маім жыцці колькі было сноў, якія спраўдзіліся! І сёння іх памятаю. Калі мне было 12 год (у 1956 г. летам) здарыўся са мною цяжкі выпадак. А перад гэтым сон і сніў, што ён са мною разбірае вепрука. А трэба помніць, што калі сніцца мяса, дык гэта нічога добрага.

Снамі цікаўлюся я з малых год і па свайму графіку магу даць ацэнку на некаторыя прадметы, якія сніліся мне або маім знаёмым.

Варта заўсёды заглянуць у рубрыку „Нівы“ „Вер-не вер“ хаця з-за цікавасці, калі чытач нават зусім не верыць у сны.

Я аднак асабіста веру ў 50 прац. у сны. І гэтага дастаткова.

М. Панфілюк

І ЗНОЎ ПАД ГОЛЫМ НЕБАМ

І чаго толькі з саломы не зробіш! Ну, пэўна, самалёт не выйдзе, але кошыкі — чаму ж не? І то такія, што не толькі ў нас, але і на замежным рынку нарасхват будуць браць, плацячы вялікія грошыкі. А робяць іх усюды. Не, не думайце, што толькі ў Войнаўцы. Там аднак скупоўваюць вельмі цікава. Паслухайце!

Жыццё пхае чалавека куды толькі можа. Так было і са мною. Іду сабе дарогаю ў напрамку гэтай вёскі і насвістваю песеньку. Не даходзячы — зір я направа. Як гляну, так і стаў, працірваючы аднычасова вочы. Метраў у 350 ад дарогі стаіць велізарны будынак. Нейкі помнік старажытнасці, думаю. Ну, бо ці што ж іншага можа быць? Толькі яны стаяць, развальваючыся. Доўга не думаючы, пру я туды, з намерам нешта цікавае ўбачыць. І ўбачыў. Замест помніка старыны стаяла простае, толькі разы ў 4 большае, гумно. Праўда, яно і да гумна непадобнае. Ну, але думаць можна па-рознаму. Адно толькі знаю, што цяпер такіх не будуюць, а калі і будуюць, то не пакідаюць незакончанымі. Ну, гэта не гаспадара, — падумаў я. Напэўна нейкая грамадская ўласнасць. Адным словам, выгляд гэтай будыніны — страшны. Стаіць толькі адзін шкілет, сям-там пааббіваны дошкамі, якія ўжо знізу пабабываліся і вісяць толькі на адным цвіку, махаючыся і паскрыпваючы ад ветру. Страхі — таксама ані следу. Не, не тое, што абарваная, але вогуле не было. Дрэва аж пачарнела ад дажджу. Не, стой не стой, і так толку не дойдзеш. Трэба ў вёску ісці. Там можа будуць ведаць, што гэта такое.

— Што гэта ў вас пачалі будаваць? — пытаюся першага напатканага. А той аж смехам заліўся.

— То ж там мелі кошыкі нашыя скупляць. Ды і не толькі нашыя, а з цэлай акругі.

І тут я пачуў цэлую гісторыю гэтай дзіўнай будоўлі.
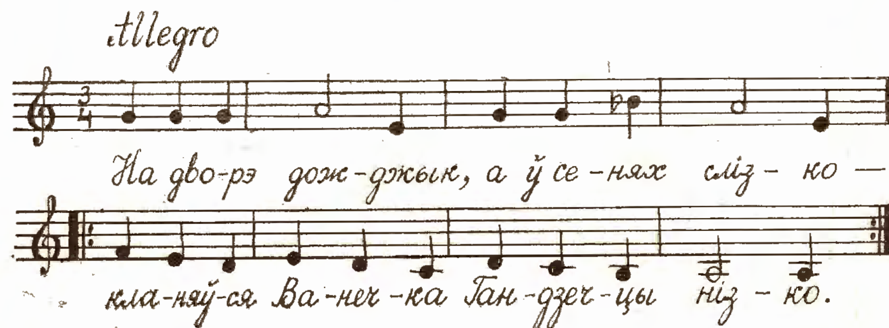
Не было дзе прымаць кошыкаў, гэта значыць памяшкання не хапала. Вядома, на двары не напрымаеш, як дождж ідзе, ну і пачалі думаць. Думалі ўсё. Нават кіраўнік цэлай акругі, і той прыехаў дапамагаць. Ну і вырашылі, што цэнтр скупкі будзе ў Войнаўцы. Пляц ёсць, чаго больш трэба! Засталося адзін склад пабудаваць. Ды гэта ж не праблема. Каб ніхто не пакрыўдзіўся, што не далі яму нічога да работы, рашылі: сяляне — распачнуць, а кааператыў „Лес“ — закончыць. Як рашылі, так і зрабілі. Трыста сялян з акругі злажыліся на дзвесце злотых і купілі 12 м³ дрэва. На спартыўнай пляцоўцы, частку якой паверхняй 0,30 га прызначылі пад пабудову, у міг вока зрабілі тое, што да іх належала, і з надзеяй у вачах пачалі чакаць рэшты. Аднак, час ідзе, а праца як стала ў адным месцы, так і стаіць. Ніхто і не думае канчаць. І стаіць гэты „помнік нядбайства“, робячы непрыемнае ўражанне. Нават маланка, і тая сцярпець не можа, як марнуецца праца і грошы сялян, ды часамі стрэліць у гэты шкілет, дамагаючыся заканчэння.

А кошыкі? Прымаюць, чаму ж не. Толькі зноў трактарамі ездзяць і забіраюць. Хаця крок уперад зрабілі. Некалі па вёсцы ездзілі, а цяпер, праўда, пры гэтым сваім складзе збіраюцца. Ці ж не сорам гэтак? Толькі хто мае саромецца?

М. Ш.

Ф-А-Л-Ь-К-Л-О-Р

ХРЫСЦІННАЯ

На дворэ дожджык, а ў сенях слізко —
кланяўся Ванечка Гандечцы нызко,
кланяўся Ванечка Гандечцы нызко.
Гандечка рада — у тосі плешчэ:
— Вэрныся, Ванечка, дам бусі ешчэ,
вэрныся, Ванечка, дам бусі ешчэ.
— Я й нэ вэрнуся — батька боюся,
*проз окенэчко наговорус*я,
*проз окенэчко наговорус*я.
Там у коморы, за дзэрэнькамы,
*стоіт лужэчко з пэрыноньк*амы,
*стоіт лужэчко з пэрыноньк*амы.
А ў туом лужэчку Іванко лежыт —
у правуй ручэньцы скрыпоньку дэржыт,
у правуй ручэньцы скрыпоньку дэржыт.
Скрыпонька грае аж промовляе:
Іванко-душэнько, што вон думае,
Іванко-душэнько, што вон думае.
А вон думае Гандечку браты —
купіў ёй сэрпыка — нэ ўміее жаты,
купіў ёй сэрпыка — нэ ўміее жаты.
— Жала я ў тата жыто-пшэныцю,
а ў тэбэ, Іванку, куколь-мэтліцю,
а ў тэбэ, Іванку, куколь-мэтліцю.

Ад Веры Кошаль, 1926 года нараджэння, Анны Парфенюк, 1923 года нараджэння, і Надзеі Грушэўскай, 1942 года нараджэння, вёска Арэшкава гміны Дубічы Царкоўныя, запісаў 4 сакавіка 1975 года Мікалай Гайдук. Нотная транскрыпцыя з магнетафоннай стужкі Людмілы Панько.

ЛЮДЗІ ДОБРАЙ РАБОТЫ

Анатоль Кужалеўскі

Малады шафёр Анатоль Кужалеўскі ўжо 12-ты год працуе на беластоцкім прадпрыемстве ПКС, у тым ліку пяты год у пасажырскай камунікацыі. Родам ён з вёскі Плянта (гміна Міхалова). Ужо ў маладыя гады Анатоль Кужалеўскі вельмі палюбіў прафесію шафёра. Марыў аб ёй бясконца. Загадзя рыхтаваўся да дзяржаўнага экзамена на права вадзіць аўтамашыну. Вядома, прафесіянальнае „права язды“ здабыць намнога цяжэй, чым аматарскае. Пасля атрымання яго, Анатоль Кужалеўскі адразу паступіў на работу. І добра зарабляе. Улады беластоцкага аддзялення ПКС-у парэкамендавалі яго ў нашу газету, паколькі працуе ён добрасумленна і беззаганна. З сэрцам дбае пра аўтобус. Заўсёды ветлівы да пасажыраў. Таму, мабыць, і не было на яго ніякіх скаргаў. А вядома ж, што вазіць пасажыраў — справа нялёгкая (розныя трапляюцца пасажыры).

І так ужо склалася жыццё Анатоля Кужалеўскага, што праводзіць ён яго за рулём. Ён заўсёды ведае, што і па яго працы пасажыры мяркуюць аб працы ўсёй аўтобуснай камунікацыі і аб яе людзях.

Тэкст і фота **Я. Ц.**

А што ў Ляўкове?

Васьміасабовая маладзёжная брыгада (у тым ліку дзяўчаты), сабраная з розных навакольных вёсак, дружна ўвіхаецца на плошчы, што насупраць ляўкоўскага керамічнага прадпрыемства. Цэгла па цэгле ўзрастае на беразе шумнай Нараўкі вялікі будынак, дзе ў 1977 г. знойдзе прытулак цэнтр здароўя, якога так не хапала ў Ляўкове. Працай кіруе Аляксандр Грыгаровіч — добры спецыяліст з 11-гадовым стажам у рабочым кааператыве „Чын“, які ад нядаўна завуць Гайнаўскім будаўнічамантажным аддзелам. Пабудову, пачатую ў гэтым годзе, маюць закончыць у ліпені 1977 г. Ёсць аднак магчымасць, як паведаміў А. Грыгаровіч, закончыць яе раней тэрміну. Цяпер, праўда, адчуваецца недахоп рабочых. Ледзь удалося сабраць групу гэтых маладых людзей. Хаця яны і не з'яўляюцца прафесіяналамі ў гэтай галіне, работа спорыцца. Проста аж гарыць у маладых руках. Намнога хутчэй пойдзе, калі закончацца, а гэта будзе ўжо ў кастрычніку гэтага года, пабудова падобнага цэнтра ў Ласінцы. Адтуль маюць прыйсці новыя работнікі. Вернемся аднак да ляўкоўскай будоўлі. Мае гэта быць двухпаверхавы будынак, у якім размесцяцца аддзяленні: агульнае, зубалячэбнае і аптэка. Аднак гэта яшчэ не ўсё. Нехта ж мусіць кіраваць тымі аддзеламі і лячыць людзей. Задбалі і пра гэта. Урачоў, якія прыедуць сюды працаваць, будуць чакаць дзве, абсталяваныя і забяспечаныя вадою і цэнтральным ацяпленнем, кватэры М-4 і М-5 і два гаражы на машыны. Проста цудоўна! Жывапісная ваколіца, рэчка, лес, чыстае паветра — чаго ж больш трэба. І ўрачам, якія пачнуць тут працаваць — вялікая выгада, бо каб трапіць у свой кабінет, нават на двор з кватэры не трэба выходзіць; і людзям добра, бо дапамога пад рукою. Не, не! Гэта не значыць, што абавязкова мусяць хварэць! Але чаго ж у жыцці не бывае?

М. Ш.

Іван К. у Піражках са злосці на суседа наліў яму ў калодзеж самагонкі. Сусед спяваў і плёў. (ся)

Этнаграфічнае акенца

Лодка-доўбанка на рацэ Нарве каля Суража. *Фота М. Гайдука.*

Сардэчныя тайны

Дарагое „Сэрцайка"!

Мне 17 год, вучуся ў сярэдняй школе. Нядаўна ў нас арганізавалася экскурсія ў горы. Я ахвотна паехала, бо ніколі там яшчэ не была. Было весела і тут я пазнаёмілася з Валодзем. Спадабаўся. Усюды мы разам хадзілі. Але што ж, час ляціць хутка і прыйшлося нам вярнуцца ізноў у школу, у наш горад. Валодзя з таго ж горада. Паабяцалі сябраваць надалей. Я дала яму свой адрас. Чакаю, што прыйдзе, але Валодзі, на жаль, не відаць. Чакаю, перажываю вельмі. Два разы бачыла яго здалёк у горадзе, ён мяне не прыкмеціў, а я саромелася падыйсці да яго і, наадварот, старалася схавацца, каб не ўбачыў. І так я яго, хоць здалёк, але бачыла два разы, а ён мяне ні разу. Няўжо яму не сумна па мне? Мае ж мой адрас, мог бы прыйсці, ці напісаць пару слоў. Парай, „Сэрцайка", што мне рабіць? Ці можа самой напісаць да яго?

Лена з Бельшчыны

Лена! Непатрэбна ты хаваешся перад Валодзем. Наадварот, убачыўшы яго здалёк на вуліцы, старайся спаткацца з ім. Толькі рабі гэта далікатна. Пісаць да яго не раю. Ён жа мае твой адрас, дык калі захоча, ён сам цябе знойдзе. Не накідайся. Хлопцы не любяць такіх дзяўчат. Так ці інакш, трымайся ганарова — хлопцаў таксама не бракуе.

„Сэрцайка"

Кансультацыя юрыста

ПЫТАННЕ: Т., паміраючы, пакінуў завяшчанне, у якім запісаў цэлую гаспадарку сваёй другой жонцы. Разам з ім на гаспадарцы пражываў дарослы сын ад першай жонкі — інвалід II групы. Ці і якія правы на спадчыну прыслугоўваюць гэтаму сыну? Ці можа ён атрымаць частку гаспадаркі?

АДКАЗ: Паўналетняму, але няздольнаму да працы сыну, калі ўся маёмасць запісана завяшчаннем іншым наследнікам, прыслугоўвае „заховак", г.зн. 2/3 часткі вартасці таго, што ён атрымаў бы, каб завяшчання не было. Спадчына ў натуры яму не належыцца. Таму ён можа патрабаваць ад устаноўленых завяшчаннем наследнікаў, у даным прыкладзе ад мачыхі, 2/3 вартасці маёмасці, якая яму прыпала б, каб завяшчання не было. Калі апрача мачыхі і сына няма іншых наследнікаў, то сыну прыпала б па закону 1/2 спадчыны — калі б завяшчання на карысць мачыхі не было. Лёгка аблічыць, што 2/3 ад паловы спадчыны складаюць 1/3 цэлай спадчыны. Сын не мае права патрабаваць выдзялення яму 1/3 гаспадаркі, нават калі б падзел гаспадаркі ў даным выпадку быў магчымы. Ён можа патрабаваць сплаты 1/3 кошту гаспадаркі.

URSZULA SIPIŃSKA

Фота па заказу

ЗАКАЗВАЛІ:
Галена Сцепанюк, Галіна Юзвюк з Барысаўкі, Тося Палавянюк, Геня Себясевіч, Геня Артэмюк з Парцава.

Вер-не-вер

Сніліся мне такія сны. Вось сон першы. Пайшла я з сяброўкай у лес. Была ў гэтым лесе высокая гара. Раптам мы ўбачылі, што з гары імчыцца воз, а на ім сядзела многа людзей. Мая сяброўка хацела спыніць каня, але на яе пачаў крычаць гаспадар каня, які ехаў на возе. Я тым часам схавалася пад дрэва. Пад маё дрэва прыбегла сяброўка. Я падумала, што яна можа мяне выдаць і пачала на яе злаваць. Потым мы пачалі ўзыходзіць на гару. На дарозе стаялі снапы збожжа, і мы іх адстаўлялі на бок. Калі ўзышлі на гару, аказалася, што там была школа, у якой я вучуся. Сцены ў школе былі свежапамаляваныя. Я баялася, каб не выбрудзіць вопраткі, але вучні прыперлі мяне да сцяны і я выбрудзіла вопратку. У школе аказаўся мой бацька. Ён хацеў прадаць маёй выхавацельні (я вучуся ў сярэдняй школе) 4 галоўкі капусты. Капуста была малая, а лісце падзертае. Настаўніца купіла капусту, і я прачнулася.

Другі сон. Мне снілася, што ў нашай клуні вечарам расчыніліся дзверы, туды пайшоў мой бацька. Калі ён адтуль вярнуўся, мы чуць яго пазналі. Меў мой бацька доўгія валасы, а плечы, былі ўкрываўлены. Голас яго змяніўся. Ён гаварыў, што біўся з злодзеем, які ўлез у нашу клуню.

Роза

Што датычыцца першага сну, дык чакае вас нейкая цяжкая праца (высокая гара), але ў здароўі, (калі лес быў зялёны). Фурманка, што імчалася з гары, сведчыць аб тым, што будзе гэта нейкая хісткая, няпэўная справа, адолець якую не будзе лёгка (гаспадар не даў спыніць каня).

Вы схаваліся пад дрэва, а гэта ўжо азначала б добры паварот у вашых справах. Дык, зрэшты, вы ж узышлі на гару, а дасягнуць вяршыні — значыць, перамагчы перашкоды і быць шчаслівым. Снапы збожжа, якія вы бачылі, абазначаюць нейкі прыбытак, багацце. На дадатак, — на гары аказалася школа, а школа — гэта ўжо пэўная сямейная радасць. У гэтай радасці ізноў жа выступаюць нейкія перашкоды (сцены); брудная вопратка перасцерагае перад нейкім знеслаўленнем. Нейкія невялікія непрыемнасці з вашага боку чакаюць вашу настаўніцу (капуста).

Цяпер наконт другога сну. Ваш клопат (здаровы бацька) пайшоў у адчыненыя дзверы (поспех) і вярнуўся адтуль у крыві, хворы. Хворы бацька, — абазначае, што чакае вас нейкі спадак, абаронены ад утраты.

Другі сон як бы пацвярджаў, такім чынам, першы.

Астрон

Ці ведаеце, што...

...цяпер у Польшчы ёсць 40 000 солтысаў.

...найстарэйшаму ядлоўцу ў Польшчы 500 гадоў. Расце ён у Астаёве на келецкай зямлі. Вышыня яго 750 см і аб'ём пня 80 см.

...у Польшчы ёсць 565 гасцініц з 43 327 начлежнымі месцамі.

...у нашай краіне ў службе здароўя працуе 124 449 медсёстраў.

...у нашай краіне дзейнічае 8 112 клубаў прэсы і кнігі, а таксама 68 клубаў міжнароднай кнігі.

(ця)

Куток практычных ведаў

ВЯЧЭРНІЯ СУКЕНКІ

Сёння ўжо доўгую сукенку сустрэнеш не толькі на карнавальным балі, але і ў тэатры, і ў гасцях на нейкай урачыстасці, ды нават вельмі часта і на вуліцы. Яна ўжо — не навіна. Зразумела, што доўгая сукенка, якую мы апранаем на вуліцу, будзе карэнным чынам адрозніваца ад той, якую мы пашыем сабе на баль. Будзе яна больш скромная, як кажуць, спакойная, спартыўная, адрозніваючаяся ад тых, што мы насілі раней, толькі даўжынёй.

Паколькі карнавал яшчэ, можна сказаць, за гарамі, дык прапануем сёння дзве сукенкі, якія найбольш падыходзяць, каб пайсці ў іх на нейкі вечар, канцэрт ці ў тэатр, у госці. Сукенкі скромныя і элегантныя. Ды што датычыцца супастаўлення матэрыялаў, можна крыху пафантазіраваць. Можна спалучыць нейкія два аднатонныя матэрыялы, можна ўзяць матэрыял у палоску і аднатонны, у клетку і колеру адной з клетак, у гарошак і аднатонны, зрабіць цікавы гальштук або прыгожы вялікі бант з істужкі ці матэрыялу.

Сяброўка

Шчарбак зморана сеў ля нябожчыка і, з паўхвіліны адсопваючыся, углядаўся ў мільготкі снегавы прастор. Снег пагусцеў і хутка засыпаў салдатавы вусы, зямлісты нятолены твар.

— Закурыць бы, халера! Ды няма.

— У Кеклідзе павінна быць, — сказаў Цімошкін, успомніўшы, як раніцай, яшчэ ў жывога яго, закурвалі хлопцы.

Шчарбак заварушыўся, палез у акоп, а Цімошкін знясілена апусціўся ля сувязіста, ужо не адчуваючы таго, што звычайна адчуваюць здаровыя людзі паблізу нябожчыкаў. Здабудзька ж, пэўна, яшчэ не пераадолеў у сабе страху да мёртвага і ваўкавата стаяў насупраць. Наводчык з хвіліну папоркаўся ў акопе і вылез, трымаючы ў руках маслёнку з двума рыльцамі, у якой Кеклідзе насіў махорку.

— Яму ўжо не трэба, — сказаў ён. — Сваё адкурыў.

Захінаючыся ад ветру, Шчарбак скруціў цыгарку, прыкурыў з-пад палы і на кароткі час прыціх у маркоце.

— Крыху знаёмы, — памаўчаўшы, кіўнуў ён на сувязіста. — Некалі на фарміроўцы разам патрулявалі. Вясёлы быў дзядзька. Усё пра баб расказваў...

Шчарбак скоранька перакурыў, і яны апусцілі сувязіста да сваіх двух хлопцаў. Пасля Шчарбак і Здабудзька ўзялі рыдлёўкі.

Надышоў канец. Яны зрабілі што маглі — для жывых, якія адступілі на ўсход, і для мёртвых, што назаўсёды засталіся тут, на кукурузным ускрайку чужой зямлі. Ніхто не сказаў на гэтым начным пахаванні ні слоў жалю, ні пахвалы нябожчыкам, пралапатала толькі зямля аб палатку, як заўсёды, тупы боль сціснуў сэрцы ды змакрэлі павекі. І добра, што прастор ахутвала ноч і нікому не трэба было адварочвацца і хаваць тае сарамлівае адзнакі свае мужчынскае слабасці...

2.

Зусім ужо адзінокія і нічым болей не звязаныя з тым кавалкам зямлі, на якім яны два тыдні жылі і біліся з ворагам, хлопцы пайшлі на ўсход.

Нейкі час ішлі кукурузай, прадзіраючыся праз яе непадаткі сцяблісты зараснік. Было цёмна, сцюдзёна і ветрана. Ад шорхату падмёрзлага кукурузнага лісця зусім не чуваць было, дзе што робіцца. Але, здавалася, навокал усё прыціхла. Цімошкін усё не мог супакоіцца ад таго, што адбылося сёння, і, можа, ад раны, ці яшчэ ад чаго ўвесь час ліхаманкава тросся. Шчарбак сваім дужым целам рассоўваў тугія сцяблiны, за ім лез замковы, увесь час аберагаючы здаровай рукой параненую. Апошні валокся Здабудзька.

Горка гэта было і крыўдна — у канцы вайны, пасля столькіх перамог і ўдач перажываць няшчасце разгрому. Калі б хоць іх асталося болей, а то вельмі ўжо небяспечна і самотна было ўтраіх туляцца па чужой зямлі, асцерагаючыся кожнага шораху і кожнага руху. Добра яшчэ, калі ў гэтай бядзе — побач надзейны таварыш, з якім звязвае цябе нешта большае, чым проста палкавое знаёмства. У гэтым сэнсе Цімошкіна трошкі суцяшала прысутнасць Івана Шчарбака. Пакуль быў жывы наводчык, хлопцу лягчэй было трываць усякае ліха, і ўдваіх з ім ён без страху пайшоў бы на ўсякую справу.

Некалі, яшчэ ў Малдавіі, Цімошкін прыйшоў у гэты полк з запаснога, дзе яго якіх месяцы два вучылі на аўтаматчыка, і таму аб гарматах ён меў толькі прыблізнае ўяўленне. І вось здарылася так, што па нейкай памылцы штабнікоў ён трапіў у тую каманду, з якой папаўнялі артылерыйскія батарэі дывізіі. Камандзір адной батарэі, які прымаў іх, калі дазнаўся, што Цімошкін непатрэбнай яму спецыялізацыі, загадаў вярнуць яго на пункт збору, каб адтуль паслаць у пяхоту. Перад тым яны зрабілі вялікі марш, дабіраючыся да фронту, хлопец пры сваім малым росце і не дужа вялікіх сілах быў прыбіўся зусім і выгляд у той час, пэўна, меў дужа кепскі. І тады яфрэйтар Шчарбак, які са старшыной павінен быў суправаджаць іх полк, папрасіў у камбата дазволу ўзяць яго ў сваю батарэю. Невядома, як яму ўдалося ўгаварыць капітана, але ўжо за адно тое Цімошкін быў удзячны гэтаму хлопцу. Мала таго, Шчарбак узяў яго ў свой разлік, дзе сам быў за наводчыка, навучыў артылерыйскай справе і з цягам часу стаў сябрам.

І хто ён яму быў? Ні радня, ні зямляк — зусім незнаёмы франтавік-хлопец. Кожнага дня яны поплеч стаялі за тою гарматай, разам гнулі ў акопе галовы ў часе бамбёжкі, разам мерзлі на сцюжы, грэючы адзін аднаго сваімі целамі. Шчарбак быў маўклівы, стрыманы, трошкі занадта ўпарты, але справядлівы. І яшчэ ён быў смелы. У Цімошкіна не было і аднаго медаля, а ён

ТРЫБУНА чытачоў

Трактарам у школу

Дзеці з вёскі Чэхі Арлянскія ходзяць цяпер у гмінную школу ў Дубічы Царкоўныя. Адлегласць — каля 3 км. Ды штодзённа ўсіх чэхаўскіх вучняў возяць у школу трактарам дубіцкага сельгасгуртка. Сядзяць дзеці ў крытай прычэпе на лавачках, тут прасторна. Бацькі задаволены, што так уладзілася справа даезду вучняў у школу. А галоўным ініцыятарам былі тут дырэкцыя гміннай школы ў Дубічах на чале з яе дырэктарам Янам Копчукам і Дубіцкая гміна.

М. Панфілюк

ПАРНАСік
Чытальніцкая літсуполка на негарантаваных паях

ЧАС ЖЫЦЦЯ

Так нядаўна шчэ ноч карацела,
А ўжо карацее і дзень.
Жыта ў полі ўчора даспела,
І ўжо восені блізіцца цень.

Так нядаўна жыццё маладзела,
Снула планы вялікіх надзей,
А тут раптам чупрына збялела,
І ніяк не вярнуць мне тых дней.

У жыцці былі светлыя ранні,
Не мінулі і чорныя дні.
Радасць стрэчаў і горыч расстання
Праміналі, з гадамі сплылі.

Так нядаўна шчэ ноч карацела,
А ўжо карацее дзень.
Жыта ў полі ўчора даспела,
І ўжо восені блізіцца цень.

М. Базылюк

БЕЛАРУСКАЮ РАСЛА

Беларускай я радзілася,
Беларускаю расла.
Ранавата замуж выйшла,
Маладосць мая прайшла.

Як жа сэрца сумавала
У далёкім у краю,
Аж свабоды дачакала!
У старонцы любай я жыву.

Як прыгожая дзяўчына,
Матчын родны край!
Тут і сонца свеціць ясна,
І квяціста — быццам рай!

У паветры пахне мёдам,
Зліты цветам цэлы сад!
Разбуйнелі ліпы, клёны.
Бэз цвітучы паміж хат.

Салавей ў бярозах свішча,
Заліваецца, дрыжыць.
А ў гаі, між карэнняў,
Ручаёк у даль цурчыць.

Антаніна Лісоўская, Беласток.

ужо меў ордэн Славы і ордэн Чырвонай Зоркі.

Нарэшце кукуруза скончылася, і наводдуж першы вылез на ўжо сцямнелы, затуманены снегападам абшар. Шорах кукурузы сціх, і ў прасторы стала надзвычай насцярожана і чуйна. Снегавая пацяруха ўсё сыпалася, але наперадзе відаць было пустое зімовае поле, і на яго цьмяная роўнядзі яны ўбачылі неподалёк адзінокую постаць. Шпаркай хадой чалавек кіраваў некуды ўздоўж кукурузы, пэўна, у той бок, куды ішлі і яны. Насцярожана прыгледзеўшыся, Шчарбак прыцішана гукнуў:

— Гэй!

Бы спатыкаўшыся, невядомы адразу спыніўся, азірнуўся, але, пэўна, не заўважыўшы іх, зноў подбегам рушыў сваім кірункам.

— З нашых нехта, — упэўнена сказаў Шчарбак і гучней крыкнуў:

— Гэй, пастой!

Па прысыпаным снегам іржэўніку яны пайшлі да яго, чалавек насцярожана чакаў, тулячы да грудзей скіраваную на іх зброю. Але вось стала відаць яго незавязаная шапка з растапыранымі вушамі — яна канчаткова ўжо упэўніла, што гэта не вораг, а свой. Шчарбак, ідучы наперадзе, супакоена закінуў на плячо аўтамат, хлопцы ўгледзеліся ў атуленую змрокам постаць. Чалавек, нібы аслупянелы, трывожна чакаў.

(Працяг будзе)

Капалі бульбу

Частка моладзі з усіх чатырох класаў Тэхнікума сельскагаспадарчага рахункаводства ў Бельску Падляшскім — 116 чалавек, працавала ў школьным ОГП пры капанні бульбы ў ПГР Ціхы і Швалк каля Алецка. За тыдзень моладзь выкапала 320 тон бульбы і 1140 гадзін збірала бульбу за баронкамі. Кіраўніцтва ПГР было вельмі задаволена працай моладзі. Яшчэ ніводная група моладзі так добра не працавала. Так гаварылі працаўнікі ПГР і кіраўніцтва. За сваю працу моладзь атрымала кніжныя ўзнагароды і зарабіла звыш 18 тысяч зл., якімі будзе гаспадарыць вучнёўскае самаўпраўленне. Групу моладзі ўзначальваў ваш карэспандэнт

Мікалай Няплоха

Ці ў Чаромсе будзе рыбная крама?

У Чаромсе і навакольных вёсках усё больш і больш ядуць людзі рыбу. Месячнае нарміраванае забеспячэнне не задавальнае патрэб насельніцтва. Таму гміннае ўпраўленне папрасіла цэнтральную рыбную базу ў Беластоку, каб павялічыла нарміраванае забеспячэнне.

Пасля кожнай пастаўкі рыбы ў Чаромху, тавар гэты прадаецца з рукі. Каму не хопіць, той бяжыць у іншы пункт, бо рыбу развозяць па ўсіх спажывецкіх кіёсках і крамах. А ці нельга было б адкрыць рыбную краму ў Чаромсе? Каб быў такі пункт, кожны ведаў бы, дзе можна купіць рыбу. І эстэтыка продажу ва ўсіх іншых спажывецкіх крамах была б лепшая. Уявіце сабе цяпер, што адна і тая ж прадаўшчыца прадае адначасна селядцы, а іншаму хлеб.

Не ўсюды ўзнікае патрэба адкрываць спецыяльныя рыбныя крамы. Аднак, у такім вялікім рабочым пасёлку, як Чаромха, рыбная крама неабходна.

М-ка

Толькі яны не адгукаюцца

Раса ў сваім артыкуле „У адказ Кастусю Басянку“ зрабіў вывад, што на кожную крытычную інфармацыю ўраднікі прысылаюць свае тлумачэнні і ў адпаведным часе становішча папраўляецца. Мо і праўда.

Але ёсць такія ўраднікі, якія зусім не адгукаюцца на крытычныя заметкі, хаця таксама высылаюць свае „тлумачэнні“. Вось: аўтобусы! Як хадзілі па свайм „крывым графіку“ так і ходзяць. Для прыкладу падам: той аўтобус, які ў Дубічы Царкоўныя прыходзіць а 6 зранку, вельмі часта ходзіць як хоча, а як „захоча“, то і зусім не прыедзе. Маршрут гэтага непаслухмянага аўтобуса — Кляшчэлі-Гайнаўка, а пачатак ён бярэ з Сямяціч.

М. Панфілюк

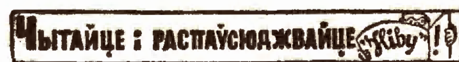
Асеннія дубіцкія роздумы на полі

Восень для селяніна — гэта пара шматлікіх карпатлівых прац. Пасля сяўбы азіміны людзі капаюць бульбу, а работа гэтая цяжкая і марудная. Многа выручаюць бульбакапалкі, ды на іх заўсёды многа ахвотных. У кожным сельгасгуртку ў дыспетчара зранку вялікія чэргі за бульбакапалкай і дастаць іх не так лёгка.

Пасля рэарганізацыі сельскагаспадарчых гурткоў работы дабавілася. Для прыкладу, скажу пра сельгасгуртоk у Дубічах Царкоўных, абшар дзейнасці якога вырас у некалькі разоў — дайшлі вёскі і філіялы. Усё на плечы аднаго дыспетчара. Таму выступілі некаторыя цяжкасці ў тэрміновым выкананні паслуг сялянам.

Агульна аднак беручы, ацэнку трэба даць станоўчую. Хто хацеў выкапаць бульбу машынай, той выкапаў, калі не сёння, дык на другі дзень. У гэтым немалая заслуга трактарыстаў: Уладзіміра Куліка, Івана Карнілюка, Мікалая Сцепанюка, Палікарпа Анапрыюка, Яна Ролі. Сяляне былі задаволены. Добра таксама прайшла сяўба азіміны трактарнымі сеўнікамі.

Мікалай Панфілюк

Васемнаццаць год солтысам

Бучынскі Юзэф васемнаццаць год з'яўляецца солтысам у вёсцы Вярхлессе Шудзялаўскай гміны.

Быць солтысам у Вярхлессі не так лёгка, тут больш 200 гаспадароў, але гэты чалавек трымае вось столькі ўжо год солтысаў руль. Ён член ЗСЛ і член гміннага камітэта гэтай партыі. Доўгі час быў радным гміннай рады. Скаргаў на яго працу як солтыса і гаспадара не пачуеш ані з боку сялян, ані працаўнікоў гміны.

Т. К.

Белавежа з птушынага палёту

Дбае пра сваіх членаў кіраўніцтва гуртка экскурсаводаў ПТТК у Белавежы. Гэта ўсе могуць пацвердзіць. Часта арганізуюцца ў гуртку экскурсіі па Польшчы і загранцы, выезды ў кіно, тэатр, цырк. Нядаўна ў пагадненні з беластоцкім аэраклубам, кіраўніцтва гуртка арганізавала 24 асобам пралёт самалётам з Беластока ў Белавежу і назад. Найбольш актыўныя экскурсаводы скарысталі з гэтай прыемнасці бясплатна. Іншыя плацілі па 500 зл. Усе былі задаволены. Некаторыя першы раз у жыцці ляцелі самалётам. Белавежу з птушынага палёту да гэтай пары не бачыў з іх яшчэ ніхто. Цяпер будзе аб чым расказваць у доўгія асеннія вечары. Цікава жывуць белавежскія экскурсаводы.

П. Байко

Маладзее

Гайнаўка маладзее. Знікаюць старыя будынiны, а на іх месцы будуюцца новыя мураваныя дамы. Вырас пасёлак каля царквы, іншы каля ЦПН, на Пашках і каля ста дамоў пабудавана на Лясной.

Як праінфармаваў нас начальнік горада Анатоль Гінцт, у гэтым годзе гарадское ўпраўленне выдала 75 дазволаў на пабудову новых дамоў. Каб стварацъ усе лепшыя ўмовы для новабудоўляў, гарадское ўпраўленне Гайнаўкі прызнае будаўнічыя ўчасткі ў трох месцах горада — на вуліцах Верасовай, Мазурах і Пашках. Усіх участкаў ёсць 250.

Э. Вайсковіч

В. С. Гайнаўка. Не першы раз сцвярджаем: пісаць вам трэба больш і больш.

Інж. Венчыслаў Садоўскі, намеснік дырэктара аддзела сельскай гаспадаркі Ваяводскага ўпраўлення ў Беластоку, прыслаў інфармацыю пра сельскагаспадарчую выстаўку ў Беластоку на вул. Кавалерыйскай і пра пачатак сельскагаспадарчага навучання ў Беластоцкім ваяводстве. Поўнай інфармацыі даць не можам, бо ўжо пазнавата, але дзякуем і спадзяемся больш цеснага супрацоўніцтва з „Нівай“.

Працаўнікі ПГР Новаберазова. Як жа памагчы, за што зачапіцца, калі ліст ваш ананімны? Напамінаем усім чытачам, што рэдакцыя захоўвае поўную таямніцу сваіх інфарматараў, але ведаць павінна, хто інфармуе.

30 верасня, каля поўдня, у вёсцы Кундзіцы Сакольскай гміны згарэла драўляная хата Браніслава К. На шчасце, ніхто ў ёй не жыў.

А ў Старой Разадранцы каля Саколкі Веслаў К. хацеў на бягу выскачыць з поезда і папаў пад колы вагона — з абрэзаннай левай нагой завезлі чалавека ў сакольскую бальніцу.

На скрыжаванні вуліц у Сямяцічах двое коней, запрэжаных у вазы, наскочылі на сябе. Тры жанчыны пакалечыліся, а мужчына застаўся цэлы.

28 верасня ў вёсцы Плюцічы Храбалоўскай гміны згарэла гумно разам з усімі плёнамі. Віноўнік пажару — малалетні.

На шашы Гайнаўка-Нараўка ў вёсцы Скупава Кастусь К. машынай „Шкода“ наехаў на Івана П. і параніў яго.

4 кастрычніка Іван В. з Дубін матацыклам наехаў на сабаку і перакуліўся на брук. Толькі пабіты.

У той жа дзень на дарозе з Клейнік у Нараў Аляксандр М. з Клейнік на матацыкле з'ехаў у роў і перакуліўся. Рыгор Н. — другі пасажыр матацыкла, таксама з Клейнік, зламаў левую нагу.

Што далей з чаромхаўскім буфетам?

На станцыі ў Чаромсе ёсць буфет, у якім працуюць дзве прадаўшчыцы. Адкрыты ён ад 6 зранку да 22 увечары. Да нядаўна буфет быў адкрыты круглыя суткі. У апошні час кляшчэлеўскаму ГС-у не хапіла на буфет людзей (трэба чатыры асобы на змены).

У буфеце абавязвае нацэнка на прадукты, так, як у мясцовым рэстаране. Але чаму? У такім жа буфеце ў Нараўцы прадукты прадаюцца па дэталічнай цане.

У тым жа будынку, што і буфет, за сцяной, кожны дзень ад 8 да 15.30 працуе спажывецкі кіёск. Ён нядрэнна забеспечаны рознымі прадуктамі і напіткамі. Яго паслугамі карыстаюцца працаўнікі чыгункі і многія жыхары пасёлка Чаромхі і вёскі Кузава. І цяпер уявіце сабе: у той жа час ад 8 да 15.30 на той жа станцыі працуюць два гандлёвыя пункты. А ўжо ад 22 гадзіны чалавек не мае дзе купіць кусочка хлеба. Навошта трымаць буфет? Ці толькі для нацэнкі на тавары?

На маю думку, справу можна вырашыць такім чынам: у кіёску даць працу дзвюм прадаўшчыцам на змену ад гадзіны 6 да 22. У памяшканні ж буфета зрабіць бар, дзе прадаваліся б гарачыя стравы. Яго можа абслугоўваць адна асоба ад 10 да 18. Здаецца, што і ГС-у быў бы лепшы абарот пры такіх умовах. Працаўнікі былі б выкарыстаны і людзям зручна. Такую прапанову прадстаўляем кляшчэлеўскаму ГС і начальніку гміны.

Мацейка

Карысныя прафесіі

У нас, у Шудзялаўскай гміне, многія хлопцы пабывалі ў добраахвотным гуфцы працы і здабылі тут добрыя прафесіі: апаратара машын, пасадкажа, электрамеханіка, механіка, печніка. Апошняя прафесія на вёсцы вельмі папулярная і патрэбная. Мая рада маладым — не зяваць, а паступаць у гуфец.

Т. К.

У АДКАЗ НА НАШУ КРЫТЫКУ

У сувязі з крытычнай публікацыяй **„Брыдкія справы прыгожага павільёна“**, змешчанай у „Ніве“ ад 24.08.75 г., ГС у Міхалове прыслаў цяпер адказ, з якога відаць, што ў спамянутай краме ў Бандарах усё ў парадку! Вельмі рады.

W odpowiedzi na zarzuty, podnoszone w sprawie niewłaściwej **pracy sklepu we wsi** Bondary, Zarząd Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” w Michałowie wyjaśnia, co następuje:

1. W sklepie Gminnej Spółdzielni we wsi Bondary są zatrudnione 4 osoby. Przeprowadzone dorywczo kontrole nie stwierdziły uchybień w pracy zatrudnionych tam pracowników. Nie było również monitów ze strony inspektorów sanitarno-epidemiologicznych za naruszenie przepisów sanitarnych. Sklep jest zaopatrzony w dostatecznym stopniu w artykuły spożywcze i przemysłowe. Rytmiczne zaopatrzenie w towary wpływa na wysokie obroty sklepu. **Przeciętny obrót sklepu wynosi** przeszło 1 mln złotych miesięcznie i jest wyższy od sklepów **położonych we wsi Szymki**, a nawet w Michałowie. Na pracę zatrudnionych tam sklepowych nie było dotychczas skarg ze strony konsumentów i organów kontrolnych. Dlatego też notatka w prasie była dla Zarządu tut. Spółdzielni prawdziwym zaskoczeniem.

2. Po otrzymaniu artykułu przeprowadzono wszechstronną konsultację z organami politycznymi i administracyjnymi oraz miejscową ludnością z terenu wsi Bondary oraz Szymek. Komitet Gminny PZPR, Naczelnik gminy Szymki, Komitet Członkowski sklepu Bondary oraz mieszkańcy wsi potwierdziły dotychczasową opinię Zarządu Gminnej Spółdzielni o ofiarnej i dobrej pracy pracowników sklepu. Załoga sklepu stara się utrzymać estetykę i czystość sklepu. Naruszenia dyscypliny pracy nie stwierdzono. Zarzuty podnoszone w gazecie „Niwa” o samowolnym korzystaniu ze sprzętu przeznaczonego do użytku publicznego oraz wykupywaniu przez krewnych towarów przecenionych nie potwierdziły się w toku dokonywanej kontroli.

Два неразборлівыя подпісы членаў упраўлення ГС у Міхалове. А копію свайго адказа ГС (паведамляе) выслаў Гміннаму камітэту ПАРП у Шымках, Упраўленню гміны ў Шымках і ВЗГС у Беластоку.

„Niwa” — Skr. poczt. 149. 15-950 Białystok. TELEFON 2-32-41. Wydawca Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Kolportażowe RSW w Białymstoku. PRENUMERATA: Oddziały „Ruchu”, urzędy pocztowe i listonosze. Indeks 36911/36671.

З беларускага гумару

ЮБІЛЕЙНЫ ЯЛЕЙ

Слухаючы прамоўцаў, Папоўкін спачатку смяяўся, а калі яны страцілі ўсялякае сумленне і неслі ўжо такую лухту, хоць вушы затыкай, пачаў злавацца. А пасля выступлення Юрчыка не вытрымаў, плюнуў: „Як можна так крывіць душой! Хіба я не ведаю, што гэты Юрчык у хвіліны перакураў вярзе пра ўпраўляючага... „Наш шып... Яму не трэстам кіраваць, а ў малакарні мух давіць!..“ Гэта ж яго словы. А зараз салаўём залівацца, жывёліна бязрогая“.

Тым часам прамоўцы на трыбуне мяняліся. Пасля Юрчыка праспявалі дыфірамбы Кохан, Харошка і Цвік. Слова ўзяў бухгалтар Каробачка. „Можа хоць гэты скажа праўду ў вочы. Хто-хто, а ён ведае і пра камандзіроўку, якую ўпраўляючы сам сабе выдумаў у Ялту — праляжаў там два тыдні на сонцы. І пра кватэру, якую мясцком прызначыў для ўдавы Фурсавай, а зараз жыве ў ёй швагерка ўпраўляючага... Ды хіба толькі гэта!“

Але Каробачка, пачуўшы сваё прозвішча, лагодна ўсміхнуўся і падышоў да юбіляра. Ён паціснуў руку ўпраўляючаму, штосьці шапнуў на вуха і ўручыў падарунак у кардоннай каробцы.

Папоўкіна ад усяго кінула ў гарачку. Ён падхапіўся з месца, хацеў штосьці крыкнуць, але сусед тузануў яго за пінжак і пасадзіў на крэсла. Тады Папоўкін скруціў дулю ў кішэні і накіраваў яе ў бок прамоўцы.

— На, падхалім! Еш, еш, — шаптаў сам сабе. — Скулу табе на язык. Няхай ён калодай стане табе.

Ад хвалявання Папоўкін нават не заўважыў, як Каробачка яшчэ раз пакланіўся ў бок юбіляра і пажадаў яму: „Сто гадоў расці без старасці“.

Апамятаўся Папоўкін толькі тады, калі старшынствуючы ўрачыста аб'явіў:

— Слова прадстаўляецца таварышу Папоўкіну.

Той падхапіўся з месца, абвёў позіркам прысутных, паправіў гальштук:

— Таварышы! — гучна прамовіў ён першае слова. — Я не прашу трыбуны. Я шчыра ўсё скажу проста з месца.

Сусед Папоўкіна апусціў галаву і адвёў вочы ўбок. „Ну, зараз пачнецца“.

А Папоўкін яшчэ раз абвёў позіркам прысутных, узняў руку, рашуча махнуў ёю і яшчэ раз выгукнуў:

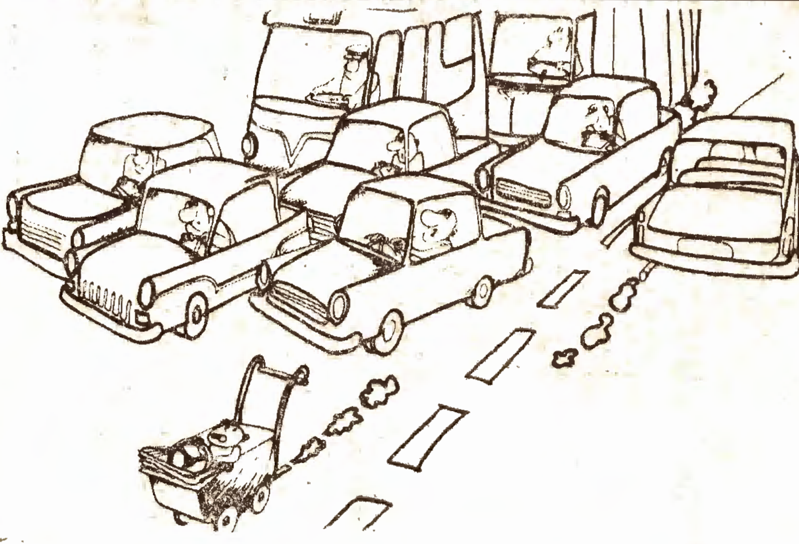
— Таварышы!.. Таварышы, мы дваццаць гадоў працуем побач з нашым паважаным юбілярам, таварышам Дыхавіцай. Толькі добрыя, толькі цёплыя словы можна сказаць пра нашага ўпраўляючага. Ён... ён... надзвычай чулы і добразычлівы. Ён... ён — сапраўдны шэф...

М. Сергіевіч

— *Мы ўжо жанаты год, пара б твайёй мамачцы перастаць плакаць.*

НІЎКА

Дарогу маладым!

ГАСПАДАР

Аднойчы муж пабіўся з жонкай. Ратуючыся ад яе, ён схаваўся пад стол. Неўзабаве заходзіць сусед і пытае:

— Ты чаго гэта там сядзіш?

— Я гаспадар у хаце: дзе хачу, там і сяджу.

З ГАБРАВА

— Іван, ты атрымаў маё пісьмо?

— Якое? Тое, дзе ты просіш 100 леваў пазычыць?

— Так.

— Гэтага пісьма я не атрымаў.

САБАКА І ПАКЛЁПНІК

Сабака выў на месяц. Паклёпнік спытаў:

— Чаго ты на яго выеш?

— Звычка. Без гэтага не магу заснуць, — адказаў сабака.

— Твая праўда, — згадзіўся паклёпнік. — Я гэта разумею.

ЗАГАДКА

— Адгадаеш, колькі арэхаў у мяне ў кішэні, — абодва твае будуць, — гаворыць малы хлопчык бацьку.

СТРЫМАЎСЯ

— Прачнуўся я мінулай ноччу,
пачуўшы побач нейкі шум.
Гляджу, брат,
вырачыўшы вочы:
аж нехта лезе ў мой касцюм!

З усіх кішэнь трасе рублёўкі,
апаражняе кашалёк.
Схапіў з крука я дубальтоўку
і... не націснуў на курок.
— Чаму? Няўжо ты, кум,
наўмысна
не спляжыў злодзея свінцом?
— Стрымаўся, брат...
Калі б націснуў,
то быў бы сёння я ўдаўцом!

Ніл Гілевіч

— *Піць трэба культурна!*

...Казалі, што ён далёка пойдзе. І ён сапраўды далёка пайшоў, толькі не ў той бок.

...Ён любіў чытаць... натацыі.

ФЕРМЕР

Фермер хоча купіць матаролер і спраўляецца ў прадаўца аб цане.

Пачуўшы, што машына каштуе дзве тысячы франкаў, ён усклікае:

— Ды за гэту цану я лепш куплю карову!

— Але наўрад ці вам будзе зручна ездзіць на карове.

— Магчыма, але яшчэ менш зручна мне было б даіць матаролер.

ДАЛІКАТНАЕ ВЫХАВАННЕ

Аднойчы на завод завітаў карэспандэнт і запытаўся ў начальніка аднаго з цэхаў:

— Якія меры ўздзеяння вы прымяняеце да лодыраў і прагульшчыкаў?

Начальнік цэха паспешліва адказаў:

— Мы ім выдаем прэміі ў самую апошнюю чаргу...

СТАЙНЯ

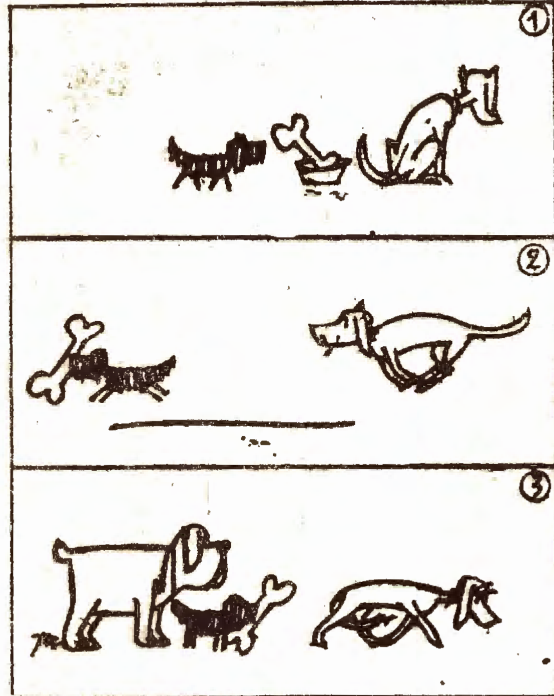
Прадаваўся дом. Даведаўшыся пра цану, пакупнік спытаў:

— А дзе ж тут стайня?

— Якая стайня? — не зразумеў дамаўладальнік. — І навошта яна?

— А для таго, каб трымаць у ёй таго асла, які згадзіўся б заплаціць за гэты дом такія грошы.

З ЖЫЦЦЯ САБАК

СПРАВЯДЛІВЫ

— Мяне ўкусіла ваша пчала, — скардзіцца дачнік суседу, пчалаводу-аматару.

— Пакажыце, якая менавіта, і я яе пакараю.

БОКС

Пасля другога раунда баксёр пытае свайго секунданта:

— Ну як, змагу я яго перамагчы?

— Вядома! Калі ты будзеш так махаць рукамі, ён урэшце прастудзіцца і схопіць запаленне лёгкіх.

ПАКАЛЕЧАНЫ

— Ты плачаш?

— Ага! Таткі няма... Відаць, пакалечыўся.

— Адкуль ты ўзяў?

— Чуў, як сусед дзядулі сказаў: „Раздушыў пляшку...“

Тэрміновае абслугоўванне.

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Ірэны Кузьмы з Піражкоў, Данүты Пагажэльскай з Адрынак, Тамары Галіцкай з Трасцянкі, Галіны Юзвюк з Барысаўкі, Тосі Палавянюк, Лены і Гені Артэмюк, Ані Асеннік з Парцава змяшчаем

HONEY, HONEY

tekst polski: A. Kudelski
śpiewają: Z. Kamińska i A. Majewska

Honey, honey — mówił do mnie
Honey, honey
Honey — kocham nieprzytomnie

I ja uwierzyłam w to
I też pokochałam go
Obiecał mi przecież, że
w świat zabierze mnie
Da mi wszystko co chcę

Honey, honey — słodkie słowa
Honey, honey
Honey, honey — tylko słowa
Honey, honey

Góry usypał ze słów
W słowach pochylił świat do mych stóp
Święcie przyrzekał mi
spełnić wszystkie sny
Niestety po tygodniu
wytwornie rzekł — good bye
Cudownie było
lecz na mnie my honey, czas
Koniec tu love story
nie było spełnienia snów
Nie wierzcie dziewczyny
w ten raj ulepiony ze słów

Honey, honey — słodkie słowa
Honey, honey
Honey, honey — tylko słowa
Honey, honey

Góry usypał ze słów
W słowach pochylił świat do mych stóp
I obiecał, że
w świat zabierze mnie
A po tygodniu
wytwornie rzekł — good bye
Nie wierzcie dziewczyny
w ten raj ulepiony ze słów

Honey, honey — mówił do mnie
Honey, honey
Honey — kocham nieprzytomnie

I ja uwierzyłam w to
I też pokochałam go
Obiecał mi przecież, że
W świat zabierze mnie
da mi wszystko co chcę

Honey, honey
Honey, honey

Da mi wszystko co chcę

Honey, honey
Honey, honey

Da mi wszystko co chcę

Курёзы

САМАЯ ВЫСОКАЯ Ў СВЕЦЕ

Самай высокай жанчынай у свеце лічаць 20-гадовую амерыканку Сэнды Элен з Індыянаполіс. Вышыня яе 220 см. Маладая рэкардсменка па росту знаходзіцца цяпер у Рыме. Яе запрасіў вядомы італьянскі кінарэжысёр Фэліні да сваёй новай кінакарціны „Казанова“. Габарыты Сэнды асабліва пераканаўчыя ў супастаўленні з салдатам ростам у 160 см (на здымку).

МАРК ТВЭН

Аднойчы Марк Твэн, тады яшчэ пачынаючы пісьменнік, праходзіў па вуліцы з пачкам цыгар пад пахай. Нейкая знаёмая дама, убачыўшы яго, радасна ўсклікнула:

— Ну, я бачу, вашы справы пайшлі ўгору, вы ўжо купляеце цыгары!

— Не, вы памыляецеся.

— А гэты пачак?

— У ім усе мае рэчы. Я пераязджаю на новую кватэру.

Ад цябе адвярнулася фартуна? Не бядуй. Падыдзі да яе з другога боку.